

Analyse af kapitalkrav under Basel III – med fokus på små og store banker

HD Finansiell Rådgivning – HDFR-16 Aarhus

Udarbejdet af: Mikkel Stokbro Bak

Vejleder: Jesper Raalskov

Studienr. 20147256

Aalborg Universitet

April 2016

Indholdsfortegnelse

1. Executive summary.....	2
2. Indledning.....	3
3. Problemformulering.....	4
3.1 Afgrænsning.....	4
3.2 Metode.....	5
3.4 Disponering af opgaven.....	7
4. Præsentation af Salling Bank.....	8
5. Præsentation af Sydbank.....	9
6. Basel.....	10
7. Beskrivelse af CRD-IV og SIFI.....	14
8. CRD-IV kravenes påvirkning af Sydbanks regnskab.....	23
8.2 Sydbanks opfyldelse af det samlede solvenskrav.....	25
8.3 Årsager til udviklingen fra 2014 til 2015.....	27
9. CRD-IV kravenes påvirkning af Salling Banks regnskab.....	29
9.1 Salling Banks opfyldelse af det samlede solvenskrav.....	31
9.2 Årsager til udviklingen fra 2014 til 2015.....	33
10. Sammenligning af hvordan CRD-IV påvirker de 2 pengeinstitutter.....	33
10.1 Vurdering af overdækningens størrelse.....	36
10.2 Pengeinstitutternes muligheder for, at forbedre solvens og kernekapital.....	38
11. Beregning af nøgletal for likviditeten.....	40
11.1 Likviditetsrisici.....	41
12. Analyse af likviditeten i Sydbank og Salling Bank.....	49
14.3 Udlåns gearing.....	53
14.4 Den gennemsnitlige pris på kapital.....	54
15. Delkonklusion.....	58
16. Vurdering.....	59
16.1 Hovedresultaterne af de 2 analyser.....	59
16.2 Vurdering af udfordringer.....	60
16.3 Vurdering af forbedringsmuligheder i fremtiden.....	61
17. Konklusion.....	62
18. Litteraturliste.....	64
19. Bilag.....	71

1. Executive summary

In this, I examine in which way the new CRD-IV, requirements in Basel III put stricter requirements on banks' capital and determining this. Several articles show examples of how banks affected differently by these new rules. It would therefore be appropriate to look at whether there really is a difference in how a large financial institution affected by CRD IV versus a less money bank.

The banks generally will be faced with higher capital requirements and the composition of this. Common to the two banks is that they both have had an increasing solvency ratio from 2014 to 2015. The reasons for the increase is primarily due to Sydbank consolidation by transferred positive result though, that paid dividends. The increase was also due to a decrease in risk exposure and the issuance of new capital. The increase of Salling Bank is moderate despite the years best result in the bank's history has had an increasing risk of new loans. Sydbank is subject to higher total solvency requirements when the bank are categorized as a SIFI institute. This means that Sydbank beyond capital buffers are subject to SIFI buffer of 1%. Sydbank has had a decreased risk exposure where the individual capital surcharge of currently 1.7% against Salling Bank's individual solvency surcharge of 3%. The allowance for Salling Bank in 2015 on a par with 2014.

Sydbank must therefore obtain higher capital ratios than smaller banks as Salling Bank. However, Sydbank raise the capital cheaper since them SIFI institutions and will ultimately have a kind of implicit government guarantee.

Banks use the like of different methods for calculating credit risk. The internal methods provide relatively lower risk weights for lending by banks' assessment has a high rating. The switch to internal methods also led to a significant decrease in risk weights and thus a significant increase in solvency ratios. This is a clear advantage for the big banks, like everything else being equal, lower solvency requirements than smaller banks.

Liquidity also been studied; to identify the banks with a small capital buffer will be less able to provide new liquidity in a stressful situation. The analysis of conditions in selected banks showed that both banks have surplus deposits and Salling Bank is therefore not dependent on other funding at this time.

2. Indledning

Der er blevet færre og færre banker i Danmark. Ud fra forretningsmæssige overvejelser om fx stordrift, bedre udviklingsmuligheder samt i nogle tilfælde af ren nød har mange andelskasser, sparekasser og banker fundet sammen i større enheder¹. Siden 2008 er 62 danske sparekasser forsvundet fra landkortet. For at undgå fremtidige bankkrak med kunder, der blev ramt reagerede Folketinget med en lovgivning, der skulle tilskynde til flere bankfusioner og forhindre, at konkurser udløser store tab på hos kreditorerne. På trods af de mange konkurser siden 2008 er der stadig omkring 76 selvstændige banker² i Danmark. Set på antallet af ansatte beskæftiger den danske banksektor omkring 34 procent flere end nabolandet Sverige³.

Konsolideringen i banksektoren, hænger blandt andet sammen med den stigende administrative byrde det er at drive bank i dag. Her skal der ansættes jurister mv. der arbejder målrettet med implementering af ny lovgivning. Hvis man i så fald er et mindre pengeinstitut, fylder denne opgave alt andet lige mere end hos de større banker⁴.

Bankerne konkurrerer nu behårdt på renter og sommetider kreditkrav viser undersøgelse⁵. Nogle banker har på den baggrund lempet kreditstandarder, i form af lempede krav til sikkerhedsstillelse. I sammensætningen af prisen på udlån, skal pengeinstitutterne tage højde for den pris de selv skal betale for, at stille penge til rådighed til en kunde. Derfor er det nødvendigt at se nærmere på hvordan pengene, altså likviditeten bliver skabt og hvilken risiko der er forbundet med fremskaffelse af likviditeten.

*”Skærpelsen af tilsynsdiamanten går forholdsvis hårdere ud over de mindre banker end de helt store pengeinstitutter”*⁶. Denne artikel og flere andre handler om hvordan henholdsvis store og mindre pengeinstitutter bliver ramt forskelligt af CRD IV, der er under indfasning. CRD IV er et kapitalkravsdirektiv, der fastlægger reglerne for kreditinstitutternes kapitaldækning under Basel III⁷.

De nye CRD IV krav stiller skrapere krav til bankerne kapital og opgørelsen af dette. Flere forskellige artikler, viser eksempler på hvordan bankerne bliver påvirket forskelligt af disse nye

¹ Finansrådet.dk – Fusioner og nye navne

² Finansrådet.dk – Filialer og ansatte

³ Finanswatch.dk – Konsolidering af banksektoren står stille

⁴ Finanswatch.dk – F&F: Samlet finansiel lov giver ingen mening

⁵ Finans.dk – Danske Bank: Der er uhyggelig hård konkurrence i øjeblikket

⁶ Finanswatch.dk – Ny tilsynsdiamant kan give skævvridninger

⁷ Nationalbanken (publikation) – Status på Basel III

regler. Det vil derfor være relevant, at se på om der reelt er forskel på hvordan et stort pengeinstitut bliver påvirket af CRD-IV kontra et mindre pengeinstitut.

Med baggrund i ovenstående, vil det være relevant at undersøge om, der er forskel på hvordan henholdsvis mindre og større banker bliver påvirket forskelligt af de nye krav og om der er forskel på hvordan bankerne i så fald kan funde sig.

3. Problemformulering

Hvordan bliver bankerne i Danmark påvirket af CRD-IV kravene, og er der forskel på hvordan kapitalkravene påvirker et stort og et lille pengeinstitut. Hvad kan bankerne gøre for, at imødekomme eventuelle udfordringer?

3.1 Afgrænsning

Til at besvare problemformuleringen er, der i projektet anvendt viden tilegnet via undervisningen på HD i Finansiell Rådgivning samt viden tilegnet i forbindelse med dette specifikke projekt. Det empiriske grundlag for projektet, er primært årsrapporterne for Sydbank og Salling Bank. Disse banker er valgt, som repræsentanter for et stort og et lille pengeinstitut. Dette projekt afgrænses altså til, at omhandle bankerne Sydbank og Salling Bank. Afgrænsningen er lavet for, at komme helt i dybden med analyserne inden for projektets rammer.

Sydbank er valgt som repræsentant for et stort pengeinstitut, da eksempelvis Danske Bank som Danmarks største bank også har forretninger uden for Danmarks grænser, hvilket vil give et skævt billede i sammenligningen og vurderingen af bankerne.

Sydbank er Danmarks 5. største pengeinstitut⁸ og blandt SIFI-bankerne i Danmark, hvorfor Sydbank kan repræsentere et stort pengeinstitut i dette projekt.

Salling Bank er valgt som repræsentant for et mindre pengeinstitut. Salling Bank ligger i midterfeltet målt på den arbejdende kapital i gruppe 3 pengeinstitutter i Danmark⁹. Salling Bank driver desuden traditionel bankforretning med filialer modsat eksempelvis Ekspres Bank A/S som også er repræsenteret i denne gruppe.

De 2 banker supplerer hinanden godt blandt andet ved, at der anvendes forskellige metoder til

⁸ Finanstilsynet.dk – Systemisk vigtige finansielle institutter SIFI

⁹ Finanstilsynet.dk - gruppeopdeling af pengeinstitutter

opgørelse af kreditrisikoen. Herudover kan der tages udgangspunkt i årsregnskaberne for 2015 for begges vedkommende, hvilket ikke har været muligt for samtlige gruppe 3 pengeinstitutter.

Bankerne er valgt på grundlag af finanstilsynets gruppeopdeling af pengeinstitutter i Danmark målt på arbejdende kapital. Fravalget af et pengeinstitut i gruppe 4 skyldes, at disse banker kan være nichepræget hvilket igen gør en generel sammenligning og vurdering svær.

Projektet afgrænser sig i øvrigt til, at det er de danske CRD IV krav, der bliver analyseret på baggrund af. CRD IV kravene udspringer af den europæiske centralbank hvorunder de enkelte lande har tilpasset kravene til bankerne.

I analysen af kapitalforholdene anvendes alene regnskaberne for 2014 og 2015, da disse regnskabsperioder har taget højde for de regnskabstekniske ændringer efter opgørelse af de nye CRD-IV krav.

Projektet afgrænser sig i øvrigt til, at analysen af performancetallet udelukkende indeholder beregning af WACC, hvorfor ROE, ROA, ICGR og RAROC er fravalgt. Dette er valgt for, at komme i dybden med likviditeten og se på hvorvidt, der er forskel på en stor kontra en mindre bank i forhold til dette. Ligeledes for at finde frem til, hvorvidt der er en sammenhæng i hvordan kapitalforholdene har indflydelse på likviditeten.

Projektet ser på forskellen på de store og de mindre pengeinstitutter set i forhold til CRD IV kravene og ligeledes på likviditeten, altså prisen for at stille finansiering til rådighed. Der afgrænses således fra, at kigge på andre sammenlignelige elementer i bankerne herunder produkter, services, markedsføring, geografisk placering, målgruppe, ledelse og lignende.

Analysen af CRD IV kravene for bankerne, vil blive bygget op ved først at lave to individuelle analyser hvorefter disse vil blive sammenlignet. Herefter vil samme fremgangsmåde benyttes til analysen af likviditeten.

Slutteligt vil projektet indeholde en overordnet vurdering af forskellen på hvordan større og mindre pengeinstitutter bliver påvirket af CRD IV kravene samt en vurdering af hvad bankerne kan gøre for, at imødekomme eventuelle udfordringer henset til kapitalforholdene.

3.2 Metode

Til besvarelsen af ovenstående problemstilling tages, der udgangspunkt i sekundære og primære kildemateriale. De sekundære kilder vil være eksterne kilder, herunder hjemmesiderne for de valgte

pengeinstitutter, Sydbank.dk og sallingbank.dk. De primære data udarbejdes på baggrund af dataundersøgelse af bankernes regnskaber.

Grundlæggende teorier og beregninger som projektet gør brug af, er viden fra bøgerne Finansiell Risikostyring, Aktieinvestering, Obligationsinvestering og Commercial Banking. Noter fra undervisningen anvendes ligeledes, herunder fra fagene Styring af finansielle virksomheder og virksomheders produkter og services.

Projektet indleder med en virksomhedsbeskrivelse for begge pengeinstitutter. Herefter følger en beskrivelse af CRD-IV og SIFI-kravene samt analyse af indholdet i kapitalkravsdirektivet.

Beskrivelsen giver grundlag og forståelse for rammerne i den efterfølgende analyse af pengeinstitutterne.

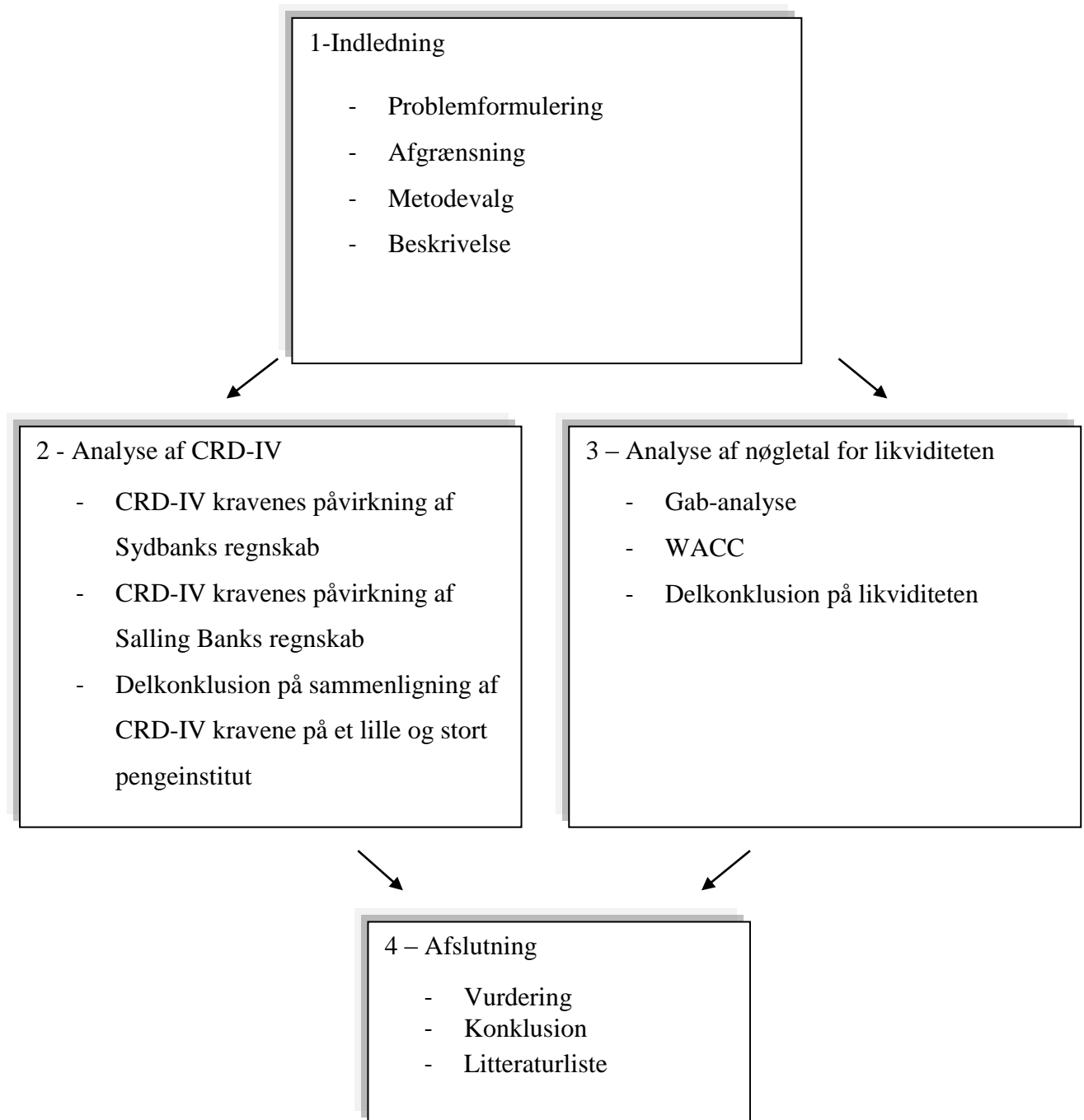
Projektet vil som beskrevet, efterfølgende analysere problemstillingen i forhold til banksektoren generelt og i forhold til de valgte pengeinstitutter, som repræsentanter for det samlede billede.

Analysen af kapitalkravsdirektivet CRD-IV bygges op af to individuelle analyser som efterfølgende sammenlignes. Samme fremgangsmåde benyttes til analysen af likviditeten.

Projektets analyser samles op og det vurderes afslutningsvist hvad bankerne kan gøre for, at imødekomme eventuelle udfordringer.

3.4 Disponering af opgaven

Figur 1: Opgavens opbygning

Kilde: Egen tilvirkning.

Ovenstående figur viser en grafisk oversigt over opbygningen af opgaven. I øverste kasse beskrives indholdet i opgaven. Næste kasse er første analysedel, hvor det analyseres hvordan CRD IV kravene påvirker de større og de mindre pengeinstitutter. Næste kasse er ligeledes en analyse, denne en analyse af nøgletal for likviditeten. Dette for at finde frem til, hvordan kravene påvirker likviditeten for bankerne.

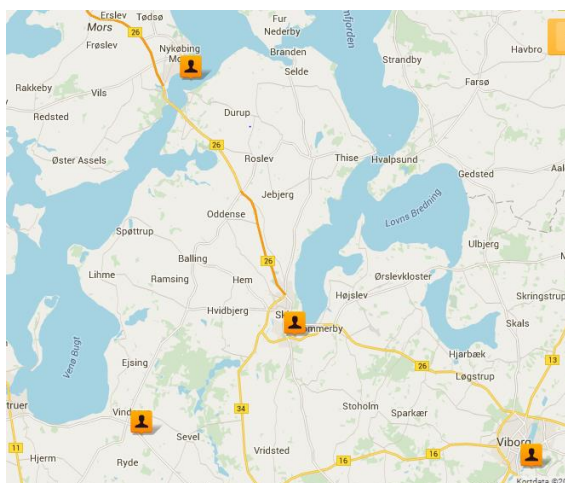
Begge analyser afsluttes med en delkonklusion. Den sidste kasse viser hvordan projektet afsluttes med en vurdering af analysen, en konklusion på problemformuleringen og liste med litteratur for de kilder projektet omhandler.

4. Præsentation af Salling Bank

Salling Bank blev stiftet den 20 maj 1876 og er en selvstændig uafhængig lokalbank med en aktiekapital på 52 mio. kr. Aktiekapitalen er fordelt på 9.000 aktionærer.

Salling Bank driver traditionel bankvirksomhed. Kunderne er både private, virksomheder og offentlige institutioner. Kunderne bor fortrinsvis i lokalområdet, men har også kunder i andre dele af landet samt udlandet. Banken driver forretning fra 4 afdelinger i Skive, Vinderup, Nykøbing og Viborg. Der er omkring 100 ansatte og banken har en balance på knap 3 mia. kr.¹⁰

Figur 2: Salling Banks filialers placering

Kilde: Totalkredit.dk

¹⁰ Sallingbank.dk – om banken

Bankens engagementer er fordelt med 46% på privatkunder og 54% på erhvervs-kunder.

I Salling Bank udgør indlån 2357 mio. kr. hvor udlån udgør 1871 mio. kr. Banken har en egenkapital på 411 mio. kr. og solvensen udgør 15,5%.¹¹

Salling Bank anvender standardmetoden til opgørelse af kreditrisiko¹². Finanstilsynet opdeler de danske banker i grupper alt efter størrelsen på den arbejdende kapital¹³ jf. figur 1. Den arbejdende kapital består af indlån, udstedte obligationer, efterstillede kapitalindskud og egenkapital.

Tabel: Gruppeopdeling af pengeinstitutter i Danmark

	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4
Arbejdende kapital	Over 75 mia.	Over 12 mia.	Over 500 mio.	Under 500 mio.

Kilde: Egen tilvirkning, oplysninger fra Finanstilsynet

Salling Bank er et gruppe 3 pengeinstitut¹⁴.

5. Præsentation af Sydbank

Sydbank er stiftet i 1970, da pengeinstitutterne Den Nordslesvigske Folkebank, Graasten Bank, Folkebanken for Als og Sundevad & Tønder Landmandsbank valgte at fusionere. Efterfølgende har Sydbank henholdsvis fusioneret og opkøbt flere pengeinstitutter.

Sydbank har til daglig hovedsæde i Aabenraa, hvor pengeinstituttet har 82 danske filialer og havde ultimo 2014 2.101 ansatte i koncernen. Banken er ejet af ca. 130.000 aktionærer¹⁵.

¹¹ Salling Banks årsregnskab 2015 s. 13.

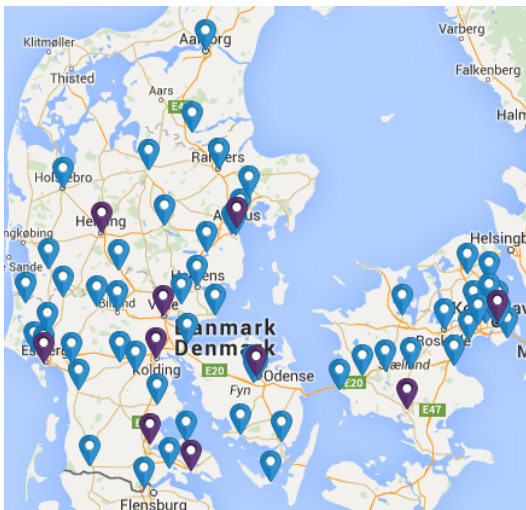
¹² Salling Banks risikoreport

¹³ Finanstilsynet.dk – Gruppeopdeling af pengeinstitutter

¹⁴ Finanstilsynet.dk – Gruppeopdeling af pengeinstitutter

¹⁵ Sydbank årsregnskab 2015

Figur 3: Sydbanks filialers placering

Kilde: Sydbank.dk

Sydbank-koncernen har en samlet balance på knap 143 mia. kr. Udlån udgør godt 84 mia. kr. mens indlån udgør knap 80 mia. kr. Bankens solvens ligger på 17,6%. Koncernen anvender interne ratingmodeller til styring af kreditrisici på koncernens erhvervs- og privatkundeporteføljer. Koncernen anvender den avancerede interne metode for privatkunder og den grundlæggende interne metode for erhvervs kunder, til opgørelse af koncernens kapitalkrav.¹⁶

Sydbank er et gruppe 1 pengeinstitut jf. finanstillsynets gruppeinddeling.

Udover at være én af de største i Danmark, er den samtidig et af de pengeinstitutter, der betegnes som et SIFI-institut, hvilket kort sagt betyder, at Sydbank er ”To big to fail”. Sydbank er blevet et SIFI-institut, da den ligger over finanstillsynets grænseværdier i forhold til bankens balance i pct. af Danmarks bruttonationalprodukt (BNP), samt bankens indlån i pct. af de danske bankers samlede indlån i Danmark¹⁷.

6. Basel

Som introduktion til opgavens afsnit omkring solvens for bankerne, beskrives Basel kort hvorefter der følger en forklaring af de forskellige kapitaltyper, som bankerne ligger inde med for at kunne modstå tab, som ikke umiddelbart kan dækkes af løbende indtægter. Inden CRD-IV krav og SIFI

¹⁶ Sydbanks årsregnskab 2015

¹⁷ Finanstillsynet.dk – SIFI institutter i Danmark

beskrives følger ligeledes en beskrivelse af kreditrisikoen og forskellige opgørelsesmetoder for store og mindre pengeinstitutter. Dette skal tjene som fundament for, at kunne forstå hvorfor der blandt andet er en vigtig sammenhæng mellem bankernes opgørelse af solvens og prisfastsættelsen af lån.

Standarderne i Basel er udviklet af Baselkomiteen, der er navngivet efter den schweiziske by hvor sekretariatet ligger i organisationen ”Bank of International Settlements” BIS. Baselkomiteen blev etableret i 1974 af centralbankchefer fra 10 lande.¹⁸ Komiteen blev etableret som følge af alvorlige hændelser på det internationale valuta- og bankmarked. Komiteens første møde fandt sted i februar 1975 og disse afholdes regelmæssigt siden 3-4 gange om året.

Komiteens medlemmer kommer i dag fra Argentina, Australien, Belgien, Brasilien, Canada, Kina, Frankrig, Tyskland, Hong Kong, Indien, Indonesien, Italien, Japan, Korea, Luxembourg, Mexico, Holland, Rusland, Saudi-Arabien, Singapore, Sydafrika, Spanien, Schweiz, Sverige, Tyrkiet, England, USA og den europæiske centralbank. Landene er repræsenteret af deres Nationalbank samt af den myndighed, som har det formelle ansvar for tilsyn med den finansielle sektor i landet. Den nuværende formand for udvalget Centralbankchef i Sverige Stefan Ingves overtog posten efter Hollands Centralbankchef Nout Wellink den 1. juli 2011.¹⁹

Komiteen er et forum for løbende drøftelser af banktilsyn og regulering mellem medlemslandene. Udvalget rapporterer direkte til centralbankcheferne og ledere af tilsynet, hvor større initiativer og beslutninger godkendes før de kan igangsættes. Oprindeligt gik arbejdet ud på at drøfte retningslinjer for det internationale samarbejde med henblik på at lukke huller i forhold til tilsynet, dog er det overordnede mål at forbedre forståelsen for tilsyn og højne kvaliteten af banktilsyn på verdensplan. Det forsøges ved tre punkter

- Ved udveksling af oplysninger om de enkelte nationale tilsynsordninger
- Ved forbedring af teknikker til at kontrollere den finansielle sektor
- Ved at fastlægge minimumsstandarder på væsentlige områder

Udvalget har ikke den funktion, at være en magtenhed og konklusionerne herfra har ikke retskraft, hvilket heller ikke har været tanken. Der bliver i stedet formuleret tilsynsmæssige standarder, retningslinjer og anbefalinger i forventningen om at de enkelte myndigheder vil forholde sig til synspunkterne og indføre dem gennem love og regulativer eller hvad, der passer ind i det enkeltes

¹⁸ Bis.org – Basel Committee on Banking Supervision, history

¹⁹ Bis.org – Basel Committee on Banking Supervision, history

lands system. Udvalget forsøger hermed, at skabe fælles strategi og metoder uden, at detaljerne kan tilpasses det enkeltes lands tilsynsmetoder.

Basel Capital Accord (Basel I), et kapitalmålesystem, som udvalgte besluttede at indføre i 1988. Systemet fastsatte mål for kreditrisiko og blev i 1992 fastsat med en minimumskapital standard på 8 procent. Minimumsstandarden på 8 procent er siden i 1988 gradvist implementeret i medlemslandene samt i stort set alle øvrige lande med internationale aktive banker. I juni 1999 kom Baselkomiteen med et forslag, der reviderede de eksisterende kapitaldækningsrammer. De nye rammer bestod af tre søjler:

1. Minimumskapitalkrav, hvor standardiserede retningslinjer fra 1988 blev defineret på ny.
2. Tilsyn med finansielle institutters interne vurderingsprocedure og kapitalgrundlag.
3. Oplysningsforpligtigelse som supplement til den tilsynsmæssige indsats.²⁰

6.1 Kapitalbegreber

Basiskapital

Basiskapital består af summen af kernekapital og supplerende kapital, efter at der er fratrukket fradrag. Kernekapitalen opdeles herefter i yderligere egenkapital og hybrid kernekapital.

Basiskapital skal som minimum udgøre 5 millioner euro²¹ som er minimumskapitalkravet.

Basiskapitalen skal ligeledes, som minimum udgøre mindst 5% af de risikovægtede aktiver ifølge §124 stk. 2 i lov om finansiel virksomhed.

Basiskapitalen skal således benyttes, som stødpude i forhold til eventuelle tab og risici i øvrigt. Det er derfor vigtigt for bankerne, at have en solid basiskapital, som kan danne grundlag for senere udfordringer.²²

Kernekapital (Tier 1 kapital)

Ikke-hybrid kernekapital er den kapital, der udgør kernen af basiskapitalen i banken. Ikke-hybrid kernekapital (primært egenkapital) er den kapital, der er forbundet med størst risici at investere i. Dette eksempelvis i form af køb af aktier eller garantbeviser. Aktieinvestorer står sidst i køen i

²⁰ Bis.org – Basel Committee on Banking Supervision

²¹ Finanstilsynet.dk – Basiskapital

²² Bog: Finansiel Risikostyring

tilfælde af konkurs, da aktionærer og garantanter ikke kan få dækket tilgodehavende, før alle kreditorer har fået hvad de har til gode.²³

Helt konkret indeholder kernekapital følgende:

- Indbetalt aktie, garant eller andelskapital
- Overkurs ved emission
- Reserver
- Overført over eller underskud
- Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital

Hybrid kernekapital er en mellemting mellem aktiekapital og lånekapital. Der er særlige regler, for hvor stor en del af den hybrid kernekapital, der kan medregnes som kernekapital. Den del af den hybride kernekapital, der ikke kan medregnes i kernekapitalen, kan i stedet medregnes som supplerende kapital. Som en del af EU direktivet CRD IV blev reglerne for hybrid kernekapital ændret. Den hybride kernekapital må maksimalt udgøre 50,35 eller 15 procent af kernekapitalen (summen af ikke-hybrid kernekapital og hybrid kernekapital). Den konkrete procentsats afhænger blandt andet af bankens mulighed for, at konvertere den hybride kernekapital til aktiekapital.

Hybrid kernekapital er reelt set bare et almindeligt lån, dog givet på nogle særlige vilkår. De særlige vilkår gør således, at pengene der er lånt kan betragtes som en slags egenkapital, hvilket betyder at det kan medregnes når solvensen skal gøres op. Baggrunden er at lånet reelt set aldrig kan opsiges, da de løber uendeligt. Der vil altså ikke være chance for, at långiver pludselig vil have sine penge tilbage. Derfor kan dette lån sidestilles med bankens egne penge, altså egenkapitalen.

Derudover stilles der med hybrid kernekapital ligeledes krav eller som betingelse, at pengene tabes før alle andre, på nær aktionærene hvis banken går konkurs. Herudover skal långiver acceptere, at hvis banken kommer i problemer og ingen reserver har, ja så bortfalder lånet og bliver konverteret til egentlig egenkapital.

Egenkapital – Core Tier 1 Capital og hybrid kernekapital – Non Core Tier 1 Capital er jf. ovenstående altså den mest sikre del af bankens reserver og kaldes altså tilsammen for kernekapital

²³ Bog: Finansiell Risikostyring

– Tier 1 Capital.²⁴

Supplerende kapital (Tier 2 Capital)

Supplerende kapital eller efterstillet gæld er den kapital, der supplerer kernekapitalen og den hybride kernekapital. Långiverne har det, at investere i supplerende kernekapital accepteret at de bærer en større risiko end øvrige låntagere. I tilfælde af konkurs kan investorer i supplerende kapital først få deres penge når de øvrige långivere har fået deres penge. De er dog stillet foran kernekapitalen.

Hvis lån skal kunne kategoriseres, som et ansvarlig lånekapital er der krav der skal være opfyldt. Disse krav minder om krav til hybrid kernekapital. Ansvarlig lånekapital adskiller sig ved typisk, at lånet har en løbetid hvor hybrid kernekapital løber uendeligt.²⁵

7. Beskrivelse af CRD-IV og SIFI

Basel har som tidligere beskrevet til opgave, at udarbejde internationale standarder i forhold til nødvendig kapital i en bank.

Grundlæggende beregnes solvens, som forholdet mellem kapital og risikovægtede aktiver og skal mindst udgøre 8 procent. Basel III indeholder herudover en række skærper i forhold til hvad, der kan medregnes i kapitalen, ligeledes med hensyn til hvor meget kapital en bank skal have.

Det er en vigtig forudsætning for en moderne samfundsøkonomi, at der findes en velfungerende finansiel sektor, der sikrer finansiering af aktiviteter i samfundet ved formidling af penge fra de, der har overskudslikviditet og opsparring til de der har underskudslikviditet.

Siden finanskrisen har der været et stort fokus på, at styrke bankernes kapitalgrundlag og likviditet. Der er således udformet forslag til kapitalkrav samt krav til likviditetsstyring og bankens gearing gennem G20 og Basel-komiteen – kendt som Basel III, der blev offentliggjort i december 2010. Kapitalkravsdirektivet (CRD-IV) og kapitalkravsforordningen er henholdsvis et EU-direktiv og en EU forordning der fastlægger reglerne for bankernes kapitaldækning. CRD IV er et direktiv der implementeres i dansk lovgivning via Lov om Finansiell virksomhed. CRD IV omhandler blandt

²⁴ Bog: Finansiell Risikostyring

²⁵ Bog: Finansiell Risikostyring

andet governance samt regler for tilsynet om omgørelsen af det individuelle solvensbehov. CRD IV trådte i kraft per 31 marts 2014 i Danmark.²⁶

CRD IV har til formål, at styrke det finansielle system gennem en international indsats for, at styrke gennemsigtigheden, ansvarligheden og reguleringen i bankerne ved, at forbedre kvaliteten af kapital. Dette øger især kravene og kvaliteten til bankernes kapitalisering gennem højere krav til den egentlige kernekapital. CRR har også til formål, at justere kapitalkravene for anvendelsen af interne kreditmodeller hvor, der skal tages højde for yderligere risikofaktorer, hvilket vil medføre en forhøjelse af kapitalkravene. De interne metoder til opgørelse af kreditrisici anvendes af de store banker. Dette vil blive diskuteret senere i opgaven i forhold til konkurrenceforholdet mellem større og mindre pengeinstitutter. Herudover indfører CRD IV yderligere bufferkrav, som er kapitalbevaringsbuffer, modcyklisk buffer og systemisk buffer hvilket betyder en højere kapital i bankerne. Disse vil løbende blive indfaset fra 2016 og frem til 2019, dog med undtagelse af den systemiske buffer, som blev indfaset fra 2015 i Danmark.²⁷

Selve implementeringen af CRD IV og CRR sker gradvist frem til 2018 for kapitalfradrag og 2021 for udfasning af kapitalelementer som ikke lever op til kravene i CRR. Ændringerne til de risikovægtede aktiver blev ikke underlagt en indfasningsperiode hvorfor disse trådte i kraft 1. januar 2014.

²⁶ Nationalbanken (publikation) – Basel III, kapital og solvens

²⁷ Deloitte (publikation) – nye kapitalkrav til bankerne

Figur 4: Historisk udvikling i internationale standarder for kapitaldækning

Dato	Hvad?
Juli 1988	Basel I indførte risikovægtning og aktiviteter uden for balancen.
Januar 1996	Målinger af markedsrisikoen blev indført på forskellige områder, bl.a.: Kursrisiko på valuta Renterisiko (speciel og generel)
Juni 1999	Offentliggørelse af det første oplæg til Basel II, baseret på tre søjler: Søjle I: Mindstekapitalkravet Søjle II: Tilsynsprocessen Søjle III: Markedsdisciplin
2005	Endelig godkendelse af direktivet
Januar 2007	Indførelse af det nye kapitalkravsdirektiv: Overgangsperioden begynder
December 2010	Offentliggørelse af Basel III
Juli 2011	Europa-Kommissionens forslag til revision af kapitalkravsdirektivet (CRD IV)
Januar 2014	Ikrafttrædelse af CRR. CRD IV implementeres i dansk lovgivning per 31. marts 2014.

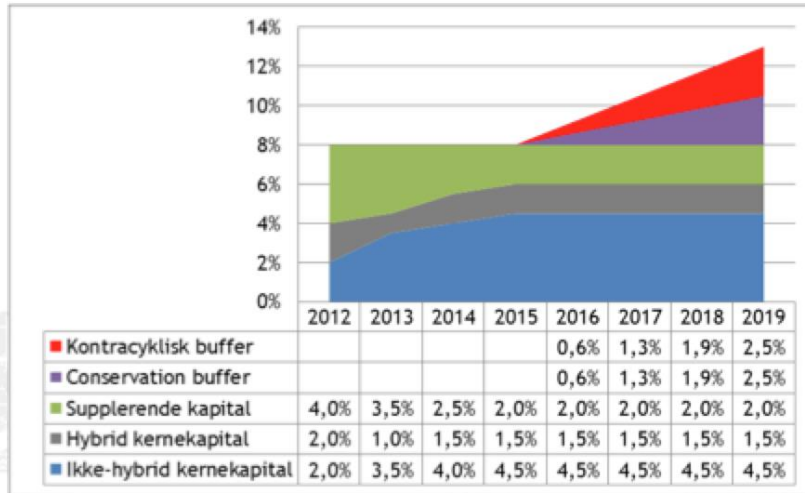
Kilde: DanskeBank.dk

Disse nye og skrappe kapitalkrav skal hjælpe med, at genoprette tilliden til banksektoren. CRD IV trådte i kraft 2014 og vil løbende blive implementeret og ske gradvist over en årrække hvilket fremgår af nedenstående figur.²⁸

²⁸ Bog: Finansiell Risikostyring s. 321

Figur 5: Indfasning af CRD-IV regler

Indfasning af regler

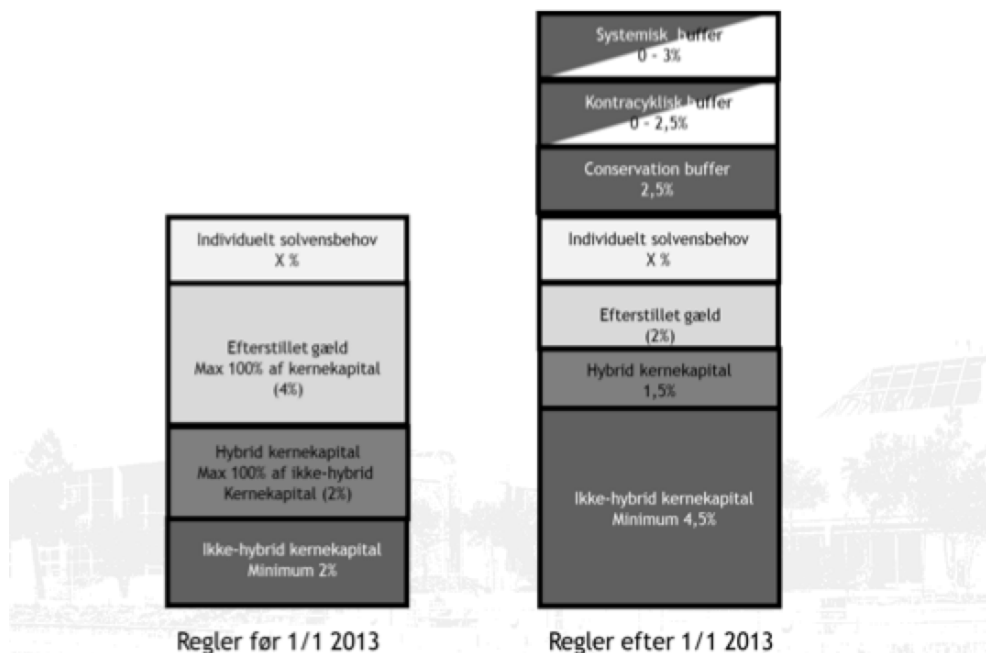

Kilde: Finansiell Risikostyring, Jurist- og økonomforbundets forlag 2013 – 1. udgave, 1. oplæg.

Som nævnt stilles der ud over de hidtidige krav til kapitalen yderligere bufferkrav herunder kapitalbevaringsbuffer, modcyklisk buffer og systemisk buffer hvilket alt andet lige vil betyde en højere kapitalisering i den finansielle sektor. Disse buffere indføres løbende.

Figur 6: Kapitalkrav i penge- og realkreditinstitutter

Kapitalkrav i penge- og realkreditinstitutter

Kilde: Finansiell Risikostyring, Jurist- og økonomforbundets forlag 2013 – 1. udgave, 1. oplæg.

Det kan af figuren ses at, der fortsat er tale om et minimumskrav på 8% til størrelsen af basiskapitalen men at det altså fremadrettet skal være mere end dobbelt så meget egentlig kernekapital, herunder aktiekapital, overført overskud mv.

Årsagen er at den egentlige kernekapital betragtes, som at være af en højere kvalitet end den hybride kernekapital og den supplerende kapital, der begge er former for lånekapital.

Kernekapitalen, er den kapital som udgør kernen af basiskapitalen i bankerne. For kreditorerne er kernekapitalen den sikreste kapital. Derfor er kernekapitalen også den kapital, der er forbundet med størst risici at investere i, eksempelvis ved køb af aktier eller garantbeviser. Reglerne for opgørelsen af kernekapitalen kan findes i lov om finansiell virksomhed²⁹.

Herudover er der den supplerende kapital, som supplerer kernekapitalen og den hybride kernekapital. Supplerende kapital består blandt andet af ansvarlig lånekapital, som er særlig risikovillig. Kapitaltyperne kernekapital, hybrid kernekapital og supplerende kapital udgør

²⁹ Undervisningsmateriale fra Lars Krull gennemgået d. 19.05.2015.

tilsammen basiskapitalen i bankerne. Basiskapitalen er karakteriseret ved at indskydere af basiskapital er efterstillet de almindelige kreditorer, hvis et pengeinstitut går konkurs³⁰.

Ud over ændringerne beskrevet ovenfor i kravene til basiskapitalens sammensætning, er der som før nævnt yderligere skærpede krav til, at bankerne skal have tilstrækkeligt med kapital til at imødekomme finansielle kriser. Dette er fastlagt ved ovenstående kapitalbuffere, der skal opfyldes med egentlig kernekapital.

I henhold til Basel II var der et 8% krav til basiskapital herunder et 2% krav til den egentlige kernekapital. De resterende 6% af basiskapitalen kunne udgøres af efterstillet gæld altså hybrid kernekapital og supplerende kapital. I henhold til Basel II hæves kravet til egentlig kernekapital til 7% og for basiskapitalen til 10,5%. For SIFI-institutter er der et ekstra krav til den egentlig kernekapital på 1-3,5% og et ekstra krav til basiskapitalen på 2,5-5%. For SIFI er kravet til den egentlige kernekapital derfor 8-10,5% og for basiskapitalen 13-15,5%. Hertil kommer så en yderligere stramning til konjunkturbuffer.

Stramningerne for SIFI og for ikke-SIFI og deres størrelse kan ses herunder:

Figur 7: Nye kapitalkrav som følge af Basel III for SIFI og ikke-SIFI

Tabel 1: Nye kapitalkrav som følge af Basel III / SIFI-lovgivningen (pct.)						
	Basiskapital Basel III	Konj. buffer	Implicit stramning	SIFI	I alt	Stramning ift Basel II (pct. point)
Danske bank	10½	0 - 1½	3	5	18½-20	10½-12
Nykredit	10½	0 - 1½	3	3,5	17-18½	9-10½
Nordea	10½	0 - 1½	3	3,5	17-18½	9-10½
Jyske Bank	10½	0 - 1½	3	3	16½-18	8½-10
Sydbank	10½	0 - 1½	3	2,5	16-17½	8-9½
BRF-kredit	10½	0 - 1½	3	2,5	16-17½	8-9½
Ikke-SIFI	10½	0 - 1½	3	0	13½-15	5½-7

Kilde: SIFI-udvalgets rapport

I forhold til SIFI institutterne er der tale om en yderligere skærpelse af kapitalkravene, som svarer til 2,5-5% af de risikovægtede poster afhængig af bankens størrelse jf. søjlen benævnt SIFI figur 7.

³⁰ Undervisningsmateriale fra Lars Krull gennemgået d. 19.05.2015

Dette skyldes at disse udvalgte finansielle institutter vurderes, at spille en væsentlig rolle i samfundsøkonomien og skal derfor være mere robuste, hvorfor de er pålagt højere kapitalkrav.

De skærpede krav skal både mindske sandsynligheden for, at de største banker kommer i problemer for herved, at begrænse omkostningerne for samfundet og staten, hvis det alligevel bliver tilfældet. De skærpede krav har altså til formål, at understøtte den finansielle stabilitet og sikre modstandsdygtige banker, også selvom de kommer under alvorligt stress³¹.

I henhold til lov om finansiell virksomhed §308 er et pengeinstitut et systemisk vigtigt finansielt institut når banken overskrider én af nedenstående tre indikatorer.³²

- 1) Bankens balance i procent af BNP er over 6,5
- 2) Bankens udlån i Danmark i procent af danske penge- og realkreditinstitutters samlede udlån i Danmark er over 5,0.
- 3) Bankens indlån i Danmark i procent af de danske pengeinstitutters samlede indlån i Danmark er over 5,0.

Størrelsen er afgørende for, at blive klassificeret som SIFI da det indikerer omfanget af finansielle ydelser, som banken leverer til økonomien. Bliver et stort pengeinstitut nødlidende vil der desuden være risiko, i højere grad end for de mindre pengeinstitutter, at skade tilliden til det finansielle system da flere aktører alt andet lige er indblandet – hvorfor størrelsen er et kriterie for at blive kategoriseret som et SIFI-institut.

Et helt centralt forretningsområde for banker er selvfølgelig udlån. Udlånet kan være særdeles svær eller endda umuligt, for de mindre banker at overtage eller erstatte, hvorfor udlånet har en vigtig systemisk karakter.

7.2 Kreditrisiko

Kreditrisiko kan defineres som risikoen for, at låntagere helt eller delvist misligholder eller delvist misligholder deres forpligtigelser. Kreditrisikoen afspejler således både sandsynligheden for

³¹ Finanskrisekommissionen (publikation) – SIFI

³² Bog: Finansiell Risikostyring s. 325

misligholdelse og tabet i tilfælde af misligholdelse³³. Tanken bag beregningen er, at bankerne skal have kapital nok til at sikre sig mod uventede tab.

Formel 1: Beregning af solvens

$$\frac{\text{ansvarlig kapital}}{\text{risikovægtede aktiver}} = \text{solvens}$$

$$\frac{\text{kernekapital} + \text{supplerende kapital}}{\text{kreditrisiko} + \text{markedsrisiko} + \text{operationel risiko}} = \text{solvens}$$

Kilde: Egen tilvirkning med oplysning fra bog, finansiel risikostyring

Ifølge ovenstående ligning indgår kreditrisikoen sammen med markedsrisikoen og operationel risiko i nævneren i formlen for udregning af solvensen. Kreditrisikoen beskrives derfor i dette afsnit.

Kapitalkravsdirektivet anerkender tre metoder til opgørelse af kreditrisikoen. En standardmetode og 2 interne metoder.³⁴

7.2.1 Standardmetoden for opgørelse af kreditrisiko

Metoden anvendes af næsten alle andre banker end de store SIFI-institutter. Denne er en langt mere simpel metode til opgørelse af risikoen på udlån og modparter. Her er der nogle overordnede udlånskategorier, og for hver udlånskategori er der angivet en specifik risikovægt i lovgivningen. Nogle af de helt centrale risikoklasser og risikovægte er vist i figur 8 nedenfor.

³³ Bog: Finansiel Risikostyring s. 151

³⁴ Bog: Finansiel Risikostyring s. 153

Figur 8: Risikovægte efter standardmetoden

Tabel 1: Opgørelse af risikovægte i henhold til standardmetoden (Basel II)		
Vigtige aktivkategorier	Basel II (standardmetode)	
	(%)	
Statsobligationer/centralbanker i EU mv.	0	
Tilgodehav. kreditinstitutter i EU mv.	10	
Sikret med pant i ejendom		
- Helårsbolig/fritidshuse	35	(inden for 80/60 pct. af værdi)
- kontor, forretning, landbrugsejd.	50	(inden for 50 pct. af værdi)
Usikrede udlån, erhverv mv.	75	(detaillån under 1 mio. euro)

Kilde: Finanskrisekommissionens rapport om metoder til opgørelse af kreditrisiko

Under standardmetoden gør man således ikke brug af den viden om udlånene, som bankerne ligger inde med. Deres eget skøn for sandsynlighed for misligholdelse mv. indgår altså ikke i beregningen af vægtene. Der er således heller ikke som sådan nogen sammenhæng, mellem den risikovægt der anvendes og låntagerens kreditværdighed i øvrigt. De to metoder er derfor grundlæggende forskellige og svære sammenlignelige. Som eksempel gælder det for standardmetoden, at usikrede lån vil få en risikovægt på 75%. Her vil det efter den interne metode formentlig typisk være mindre hvis banken vurderer, at kreditværdigheden for låntagerne er høj. Det afhænger altså af sandsynligheden for misligholdelse og tab, som fastlægges af banken dog under opsyn fra Finanstilsynet.

7.2.2 Intern ratingbaseret metode til opgørelse af kreditrisiko

De store banker anvender altså typisk den avancerede interne metode, til opgørelse af kreditrisikoen. Modellen blev implementeret med virkning fra 2008 under Basel II. Metoden sigter mod, at opnå en detaljeret fastsættelse af risikoen for uventede tab på de forskellige udlån. Beregningen af risikovægten sker således ved, at banken selv estimerer nogle nøgletal for hvert udlån, hvorefter risikovægten kan beregnes.³⁵

³⁵ Nationalbanken (publikation) – Anvendelse af avancerede metoder til opgørelse af kreditrisiko under Basel II

Begge metoder er baseret på følgende tre væsentlige parametre³⁶:

- Sandsynligheden for misligholdelse (Probability of Default). Altså sandsynligheden for, at et udlån misligholdes i løbet af de kommende år.
- Tab givet misligholdelse (Loss Given Default), udtrykker det økonomiske tab i procent af eksponeringen, der må forventes tabt i tilfælde af misligholdelse.
- Konverteringsfaktoren (Conversion Factor, CF) angiver den andel i procent af en eksponering der vedrører endnu ikke udbetalte beløb inden for en periode på de kommende 12 måneder vil kunne forventes udbetalt. Denne parametre indgår i beregningen af den forventede udnyttelse af en given facilitet på tidspunkt for default (Exposure-at-Default, EAD). CF anvendes således kun for produkter med risiko for træk, altså kredittilsagn, garantier, kreditkort og lignende.

De interne metoder giver relativt lavere risikovægte for udlån, som efter bankernes vurdering har en høj kreditværdighed. Overgangen til interne metoder medførte også et markant fald i risikovægtene og dermed en betydelig stigning i solvensprocenterne³⁷.

8. CRD-IV kravenes påvirkning af Sydbanks regnskab

Der vil i dette afsnit blive undersøgt, hvordan solvensen og kapitalopbygningen var for Sydbank i 2014 og 2015, og hvilken betydning en fuld implementering af CRD-IV får for banken. I de kommende beregninger er der gjort brug af tal for 2014 og 2015, som er korrigeret for CRD-IV. Således kan årene sammenlignes, hvor opgørelserne tager udgangspunkt i de samme opgørelseskrav.

8.1 Sammensætning af basiskapitalen

Ovenfor i beskrivelsen af CRD-IV kravene fremgår det, hvordan reglerne har været hidtil for sammensætningen af basiskapitalen, sammenlignet med reglerne som løbende bliver indfaset. Til opsummering er minimumskravet stadig 8 procent til størrelsen af basiskapitalen, men fremadrettet skal der altså være mere end dobbelt så meget egentlig kernekapital.

Årsagen hertil er at den egentlige kernekapital, som består af aktiekapital og overført overskud

³⁶ Danske Bank.dk – CRD-kapitalkravsdirektiv

³⁷ Finanskrisekommissionen (publikation) – SIFI kapitalkrav og risikovægtede poster

betrages, at have en højere kvalitet end den hybride kernekapital og den supplerende kapital, der begge er former for lånekapital.

Herunder fremgår hvordan Sydbanks basiskapital var sammensat i henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 1: Sammensætning af basiskapital i Sydbank 2014

Tabel for 2014(DKK mio.)	2014 regnskab	I % af risikovægtede poster
Egentlig kernekapital (efter fradrag)	10.101	13,9%
Hybrid kernekapital (efter fradrag)	1.108	1,5%
Supplerende kapital (efter fradrag)	387	0,5%
Samlet basiskapital	11.596	16,0%
Risikovægtede poster	72.467	
Solvensprocent	16,0%	

Kilde: Årsregnskab Sydbank 2014 samt egen tilvirkning.

Tabel 2: Sammensætning af basiskapital i Sydbank 2015

Tabel for 2015(DKK mio.)	2015 regnskab	I % af risikovægtede poster
Egentlig kernekapital (efter fradrag)	9.852	14,5%
Hybrid kernekapital (efter fradrag)	973	1,43%
Supplerende kapital (efter fradrag)	1.159	1,71%
Samlet basiskapital	11.984	17,6%
Risikovægtede poster	67.955	
Solvensprocent	17,6%	

Kilde: Årsregnskab Sydbank 2015 samt egen tilvirkning.

Af udregningerne i ovenstående tabeller kan det ses, at Sydbank både i 2014 og 2015 i høj grad lever op til kravet om minimum 4,5 procent egentlig kernekapital.

Sydbank overholder ligeledes kravet om, at den samlede solvensprocent ligger betydeligt højere end de 8 procent.

Sydbank oplyser i regnskabet at de har et individuelt solvensbehov på 10,4% i 2014 og 9,7% i 2015, hvorfor deres reelle solvensoverdækning udgør 6% i 2014 og 7,9% i 2015. Overdækningerne må betragtes som værende acceptable.

8.2 Sydbanks opfyldelse af det samlede solvenskrav

Ud over krav til ændringer i basiskapitalens sammensætning som beskrevet er, der som tidligere nævnt også kommet skærpede krav til, at bankerne skal have tilstrækkeligt mere kapital til, at kunne imødekomme finansielle kriser. Disse skærpede krav er givet ved en række kapitalbuffere, der skal opfyldes med egentlig kernekapital.

Nedenfor ses tabel 3 og 4 hvor det fremgår, hvordan Sydbanks kapital var sat sammen i henholdsvis 2014 og 2015, i forhold til de krav der er afledt af kapitalbufferne, som tidligere beskrevet løbende indfases.

Tabellerne viser hvilke kapitalkrav Sydbank skal leve op til efter 2019 når de nye kapitalkrav CRD-IV er fuldt implementeret. Sydbank skal således, som minimum have en solvens på 16,4% ud fra det individuelle solvensbehov for 2015 og SIFI-bufferen der for Sydbank er 1%³⁸.

Tabellerne viser desuden et billede af solvensen, blot hvor Sydbank skal leve op til alle potentielle bufferkrav, herunder også komfortbufferen og konjunkturbufferen.

Tredje kolonne i tabellen viser hvordan Sydbank jævnfør regnskabet for 2014 og 2015 levede op til kapitalkravene. Udregningerne i tabellen viser, at banken i 2014 havde en lille underdækning. Underdækningen der var på 0,4 procentpoint jf. tabel 3 svarer til, at der ud fra de risikovægtede poster i 2014 mangler egentlig kernekapital, hybrid kernekapital eller supplerende kapital på ca. 290 mio. DKK³⁹ før Sydbank havde en samlet solvens på 16,4% af de risikovægtede poster. Det er underordnet hvilken kapitaltype der benyttes til, at opfylde solvenskravet da kravene til egentlig kernekapital og hybrid kernekapital er opfyldt. Alternativt til at øge kapitalen kunne de risikovægtede poster nedbringes.

³⁸ Erhvervs- og Vækstministeriet.dk – SIFI krav

³⁹ Udregning, $0,4\% \cdot 72.467 = 290$

For at få en effekt på 0,40 procentpoint med daværende kapitalstørrelser skulle de risikovægtede poster reduceres med 1.760 mio. DKK til 70.707 mio. DKK⁴⁰. Den ønskede stigning kunne selvfølgelig også opnås ved en sammensætning af både øget kapital og reduktion af de risikovægtede poster.

Tabel 3: Solvensen i Sydbank 2014

2014	Inkl. bevaringsbuffer	Inkl. alle buffere (worst case)	Status 2014 regnskab
Egentlig kernekapital	7,00 %	9,50 %	9,50 %
SIFI buffer	1,00 %	1,00 %	4,44 %
Hybrid kernekapital	1,50 %	1,50 %	1,53 %
Supplerende kapital	2,00 %	2,00 %	0,53 %
Individuel solvenskrav	2,40 %	2,40 %	
Samlet solvenskrav	13,90 %	16,40 %	16,00 %

Kilde: Årsregnskab for Sydbank 2014 samt egen tilvirkning.

Tabel 4: Solvensen i Sydbank 2015

2015	Inkl. bevaringsbuffer	Inkl. alle buffere (worst case)	Status 2015 regnskab
Egentlig kernekapital	7,00 %	9,50 %	9,50 %
SIFI buffer	1,00 %	1,00 %	5,00 %
Hybrid kernekapital	1,50 %	1,50 %	1,40 %
Supplerende kapital	2,00 %	2,00 %	1,70 %
Individuel solvenskrav	1,70 %	1,70 %	
Samlet solvenskrav	13,20 %	16,40 %	17,60 %

Kilde: Årsregnskab for Sydbank 2015 samt egen tilvirkning.

⁴⁰ Udregning, $72.467 * 16\% = 11.594 - 11.594 / 0,16 = 70.707$

Ovenstående viser, at Sydbank fra 2014 til 2015 har oplevet en positiv udvikling på solvensen. Denne er steget fra 16% til 17,60% altså en stigning på 1,6 procentpoint. Den positive udvikling skyldes blandt andet fald i de risikovægtede poster fra 72.467 mio. DKK for 2014 til 67.955 mio. DKK i 2015. Kreditrisikoen afspejlet i de risikovægtede poster er faldende, hvilket kan ses i krav til individuelt solvensbehov som for banken er faldende fra 2,40% i 2014 til 1,70% i 2015. Kreditrisikoen falder fra 49,4 mia. DKK i 2014 til 44,9 mia. DKK i 2015⁴¹. Sydbank lever således op til solvenskrav inkl. bufferne.

Overdækningen der var på 0,80 procentpoint jf. tabel 4 svarer til, at der ud fra de risikovægtede poster i 2015 er egentlig kernekapital, hybrid kernekapital eller supplerende kapital på ca. 475 mio. DKK⁴² ned til solvenskrav med buffere. Det er underordnet hvilken kapitaltype der er tale om, da kravene til egentlig kernekapital og hybrid kernekapital er opfyldt.

For at få en effekt på 0,80 procentpoint med daværende kapitalstørrelser skulle de risikovægtede poster stige med 2.600 mio. DKK til 65.355 mio. DKK⁴³. Banken kan således tåle, at tabe noget kapital inden for nuværende solvensforhold eller selvfølgelig også ved en sammensætning af både kapital og stigende risikoeksponering.

Banken har fra regnskabsår 2014 til 2015 formået at forbedre kapitalfordelingen. Den egentlige kernekapital er stigende fra 13,9% til 14,5%. Den hybride kernekapital falder fra 1,53% til 1,40%. Den supplerende kapital stiger fra 0,53% til 1,70%.

Sydbank har derfor ikke behov for, at øge deres egentlige kernekapital fremadrettet for, at sikre at kan leve op til kapitalkravsdekningerne. Udviklingen er særdeles positiv hvor egenkapitalen ultimo 2015 udgør 11.427 mio. DKK – en forøgelse på 116 mio. DKK. Ændringen er sammensat af tilgang fra årets resultat med 1.148 mio. DKK, nettokøb af egne aktier på 503 mio. DKK samt udbytteudlodning på 529 mio. DKK.

8.3 Årsager til udviklingen fra 2014 til 2015

Det vil blive undersøgt hvilke årsager der har været til den positive udvikling fra 16% i 2014 til 17,6% i 2015. Årsagerne undersøges og der bliver sat tal på konsekvensen for udviklingen i kapitalprocenten.

⁴¹ Årsregnskab Sydbank 2015 s. 17

⁴² Udregning, $0,8\% \cdot 67.955 = 475$

⁴³ Udregning, $67.955 \cdot 17,6\% = 11.960 - 11.960 / 0,183 = 65.355$

- Årets forbedrede resultat på 1.148 mio. DKK i 2015 mod 1.052 mio. DKK i 2014 påvirkede kapitalprocenten positivt med 1,70%⁴⁴ i 2015 mod 1,45%⁴⁵ i 2014. Det vil sige en stigning på 0,25 procentpoint fra 2014 til 2015. Årets resultat påvirker kapitalprocenten positivt da værdien kan flyttes til egentlig kernekapital.
- I 2014 er der udbetalt udbytte for 526 mio. DKK hvilket påvirker kapitalprocenten negativt med 0,7%⁴⁶. I 2015 er der udbetalt udbytte for 529 mio. DKK hvilket påvirker kapitalprocenten negativt med 0,78%⁴⁷. Udbytte påvirker kapitalprocenten negativt da det mindsker kapitalen der kan overføres til egenkapitalen.
- I 2014 er der solgt egne aktier for 13 mio. DKK hvilket påvirker kapitalprocenten positivt. I 2015 er der derimod tilbagekøbt aktier til en værdi af 503 mio. DKK⁴⁸ hvilket påvirker kapitalprocenten negativt. Egenkapitalen var således i 2014 på 11.311 mio. DKK. Ultimo 2015 udgør egenkapitalen 11.427 hvilket er en forøgelse på 116 mio. DKK. Resultatet påvirker således kapitalprocenten positivt for 2015 med 0,17%⁴⁹ i forhold til en forøgelse af egenkapitalen i 2014 på 1.074 mio. DKK hvilket svarer til 1,48%⁵⁰.
- Sydbanks risikovægtede eksponeringer er siden ultimo 2014 faldet med 4,5 mia. DKK til 68 mia. DKK. Kreditrisikoen er faldet med 4,5 mia. DKK på trods af en nettostigning i udlån og garantier på 2,5 mia. DKK siden 2014. Markedsrisikoen er steget med 0,9 mia. DKK væsentligst som følge af højere renterisiko. Dette har overordnet medvirket til at kapitalprocenten har udviklet sig positivt fra 2014 til 2015.
- Udviklingen i kapitalprocenten i 2015 er ligeledes positivt påvirket af udstedelse af efterstillet kapital altså kernekapitalen der stiger med et procentpoint.

Nedenfor er de nævnte årsager og deres talmæssige konsekvenser oplyst i et skema. Resultatet viser, at kapitalprocenten altså har udviklet sig positivt. Egentlig kernekapitalprocent og

⁴⁴ Udregning, $1.148/67.955=1,70\%$

⁴⁵ Udregning, $1.052/72.467=1,45\%$

⁴⁶ Udregning, $526/72.467=0,7\%$

⁴⁷ Udregning, $529/67.955=0,78\%$

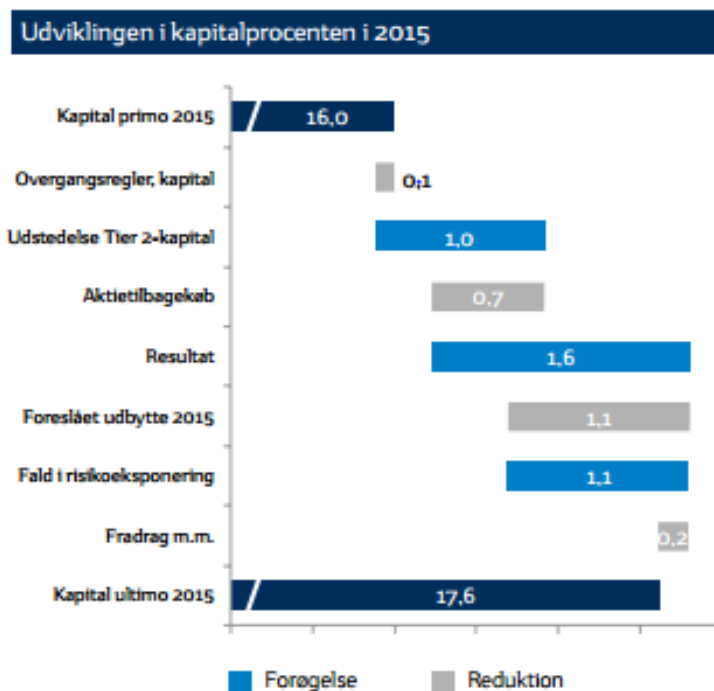
⁴⁸ Årsregnskab Sydbank 2015

⁴⁹ Udregning, $116/67.955=0,17\%$

⁵⁰ Udregning $1.078/72.467=1,48\%$

kapitalprocent ultimo 2015 er opgjort til henholdsvis 14,5 og 17,6, hvor de tilsvarende procenter ultimo 2014 udgjorde 13,9 og 16,0.

Figur 9: Udvikling i kapitalprocenten i 2015

Kilde: Årsregnskab Sydbank 2015 s. 18

9. CRD-IV kravenes påvirkning af Salling Banks regnskab

Der vil i dette afsnit blive undersøgt hvordan solvens og kapitalopbygningen var for Salling Bank i 2014 og 2015 og, hvilket effekt indførelsen af kapitaldirektivet har haft for banken.

Sammensætning af basiskapitalen

Salling Bank følger finanstillsynet og lokale pengeinstitutters vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for banken, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 procent af de risikovægtede eksponeringer med tillæg af risici og forhold, som ikke direkte kan ses i opgørelsen af de risikovægtede poster. De risikofaktorer som er medtaget i ovenstående model for Salling Bank er; kapital til risikodækning som følge af svag indtjening, kapital til dækning af

organisk vækst i forretningsvolumen, kreditrisici, markedsrisici, likviditetsrisici, operationelle risici, gearing, regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter og eventuelle tillæg som følge af lovbestemt krav.

Herunder fremgår hvordan Salling Banks basiskapital var sammensat i henholdsvis 2014 og 2015.

Tabel 5: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank 2014

(DKK mio.)	2014 regnskab	I % af risikovægtede poster
Egentlig kernekapital (efter fradrag)	236	10,70 %
Hybrid kernekapital (efter fradrag)	105	4,70 %
Supplerende kapital (efter fradrag)	0	0,0 %
Samlet basiskapital	341	15,40 %
Risikovægtede poster	2.218	
Solvensprocent	15,40 %	

Kilde: Årsregnskab Salling Bank 2014 s. 52, egen tilvirkning

Tabel 6: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank 2015

(DKK mio.)	2015 regnskab	I % af risikovægtede poster
Egentlig kernekapital (efter fradrag)	243	10,70 %
Hybrid kernekapital (efter fradrag)	105	4,80 %
Supplerende kapital (efter fradrag)	0	0,0 %
Samlet basiskapital	348	15,50 %
Risikovægtede poster	2.278	
Solvensprocent	15,50 %	

Kilde: Årsregnskab Salling Bank 2015 s. 52, egen tilvirkning

Af udregningerne i ovenstående tabeller ses det, at Salling Bank i både 2014 og 2015 i høj grad lever op til kravet om minimum 4,5% i egentlig kernekapital.

Salling Bank overholder ligeledes krav til basiskapitalen med en solvensprocent der ligger over minimumskravet på 8%.

Salling Bank oplyser i regnskabet, at bankens individuelle solvensbehov er henholdsvis opgjort til 11% i 2014 og 10,9% for 2015. Den aktuelle solvensoverdækning i forhold til opgjorte solvensbehov er på 4,6 procentpoint, svarende til 105 mio. DKK. I bankens kapitalplan er kapitalmålet fastlagt til bankens solvensprocent + 3 procentpoint + kapitalbevaringsbufferen (som gradvis indføres i perioden 2016-2019) + et tillæg til imødegåelse af konjunkturbufferen.

9.1 Salling Banks opfyldelse af det samlede solvenskrav

Banken skal som tidligere beskrevet have tilstrækkeligt med kapital til, at kunne imødekomme finansielle kriser. Kapitalen skal hovedsageligt opfyldes med egentlig kernekapital.

Af nedenstående figur fremgår det hvordan Salling Banks kapital var sat sammen i henholdsvis 2014 og 2015 set i forhold til kapitalkravene.

Anden kolonne viser hvilke kapitalkrav Salling Bank skal leve op til efter 2019 når CRD-IV er fuldt ud implementeret. Salling Bank har således et krav til solvensen på 15,5% inklusiv det individuelle solvensbehov i 2015.

Tredje kolonne viser hvordan Salling Bank i forhold til regnskaberne 2014 og 2015 levede op til kapitalkravene. Udregningerne i tabellen viser, at banken havde en lille underdækning set i forhold til det samlede solvenskrav ved fuldt implementerede kapitalkrav.

Underdækningen i forhold til nye kapitalkrav var på 0,6 procentpoint i 2014 hvilket svarer til at der ud fra de risikovægtede eksponeringer er en underdækning på omkring 6 mio. DKK⁵¹. I 2015 mangler Salling Bank 0,5 procentpoint op til kapitalkravene ved fuld implementering af CRD-IV.

⁵¹ Udregning, $0,006 * 2.218 = 6,2$

Tabel 7: Solvensen i Salling Bank 2014

2014	Basel II	Inkl. alle buffere (worst case)	Status 2014 regnskab
Egentlig kernekapital	7,00 %	9,50 %	10,70 %
Hybrid kernekapital	1,50 %	1,50 %	4,70 %
Supplerende kapital	2,00 %	2,00 %	0,00 %
Individuel solvenskrav	3,00 %	3,00 %	
Samlet solvenskrav	13,50 %	16,00 %	15,40%

Kilde: Egen tilvirkning

Tabel 8: Solvensen i Salling Bank 2015

2015	Basel II	Inkl. alle buffere (worst case)	Status 2015 regnskab
Egentlig kernekapital	7,00 %	9,50 %	10,70 %
Hybrid kernekapital	1,50 %	1,50 %	4,80 %
Supplerende kapital	2,00 %	2,00 %	0,00 %
Individuel solvenskrav	3,00 %	3,00 %	
Samlet solvenskrav	13,50 %	16,00 %	15,50%

Kilde: Egen tilvirkning

Kravet til den egentlige kernekapitalprocent er på 4,5%, idet bankens individuelle solvensbehovstillæg kan afdækkes med den hybride kernekapital. Overdækningen kan således opgøres til 6,2 procentpoint. Den egentlige kernekapital er positivt påvirket af, at den regnskabsmæssige klassifikation af bankens hybride kernekapital er ændret i overensstemmelse med Finanstilsynets seneste fortolkning. Som følge heraf er hybrid kernekapital klassificeret som egenkapital.

I ovenstående tabel betragtes kolonne 2 som værende den fulde implementering af CRD-IV. Salling Bank kan således ikke øge de risikovægtede poster uden, at blive udfordret på kapitalen.

Ledelsen ønsker jf. regnskabet tilstrækkelig kapital til fremtidig vækst. Salling Bank ønsker ikke væsentlig eksponering uden for det primære markedsområde, som defineres som kunder i en radius

på 50 km fra bankens hovedkontor i Skive. Kundeforhold uden for det primære markedsområde er private kunder i Danmark med enten relation til bankens primære geografiske markedsområde eller personlig relation, enten til bankens personale eller andre af bankens kunder, som kan tilføre Salling Bank attraktive kundeforhold⁵².

9.2 Årsager til udviklingen fra 2014 til 2015

Resultat før skat er på 42,1 mio. kr. for 2015 mod 32,6 mio. kr. i 2014. Årets resultat er således det bedste i bankens historie. Resultatet og egenkapitalen er positivt påvirket af, at den regnskabsmæssige klassifikation af bankens hybride kernekapital er ændret jf. finanstilsynets seneste fortolkning af kapitalreglerne. Salling Bank optog i 2014 hybrid kernekapital på 70 mio. kr. Den hybride kernekapital har uendelig løbetid og betaling af hovedstol og renter er frivillig, hvorfor kapitalen regnskabsmæssigt behandles som egenkapital.⁵³ Egenkapitalen er således fra 2014 forøget med 142 mio. kr. da Salling Bank i forvejen havde hybrid kernekapital på lignende vilkår, hvorfor også disse medregnes som egentlig kernekapital.

De risikovægtede poster indeholder både kreditrisikoen, markedsrisikoen og den operationelle risiko. Da de risikovægtede poster indgår i ligningen ved beregning af solvensen, vil solvensen alt andet lige være højere, jo lavere de risikovægtede poster er. For Salling Bank vil de risikovægtede poster afhænge af hvor meget der lånes ud, og i hvilken kategori lånet kan placeres i. Salling Banks risikovægtede poster er fra 2014 til 2015 steget med 2,7% svarende til 60 mio. DKK hvilket primært kan henføres til udlånsvæksten, som alene er steget med omkring 41 mio. DKK. Samtidig er egenkapitalen forøget til 411 mio. DKK efter overførsel af årets resultat og regulering for køb og salg af egne aktier. Den egentlige kernekapital dvs. ekskl. hybrid kernekapital udgør 10,7% i lighed med år 2014 hvilket skyldes stigningen i de risikovægtede poster.

10. Sammenligning af hvordan CRD-IV påvirker de 2 pengeinstitutter

Der er nu foretaget en analyse af hvordan CRD-IV kravene har påvirket henholdsvis Sydbank og Salling Bank. I det følgende vil analysen blive sammenlignet for at finde forskelle og ligheder på hvordan de to banker er blevet påvirket i forhold til kapitalen. Efterfølgende vil bankernes

⁵² Salling Banks risikorapport

⁵³ Årsregnskab Salling Bank 2015 s. 29

overdækning blive vurderet og, der vil komme forslag til hvordan pengeinstitutterne kan vedligeholde og eventuelt forbedre solvens og kapitalforhold.

Ligheder:

- Sydbank klarer sig i forhold til opfyldelse af de nye krav og den rette fordeling af kapitalen for 2015.
- Begge pengeinstitutter har en positiv udvikling i solvensprocenten fra 2014 til 2015. Årsagerne til dette er dog forskellige hvor Sydbank stiger fra 16% til 17,6% hvilket svarer til en stigning på 10%. For samme periode er Salling Bank steget fra 15,4% til 15,5% hvilket svarer til en stigning på 0,65%. Stigningen i solvensprocenten har forskellige årsager for de to pengeinstitutter. Sydbanks stigning skyldes primært faldet i de risikovægtede eksponeringer. Sydbank har betalt udbytte og tilbagekøbt egne aktier hvilket påvirker kapitalprocenten negativt.
- For Salling Bank skyldes den moderate stigning et overført overskud for 2015 på 32 mio. kr. efter skat. Dog er de risikovægtede eksponeringer steget med 60 mio. kr. Årsagen til at den egentlige kernekapital i forhold til risikovægtede poster ikke stiger med mere end 0,1 procentpoint skyldes fradrag i den egentlige kernekapital for summen af kapitalandele over 10%.⁵⁴

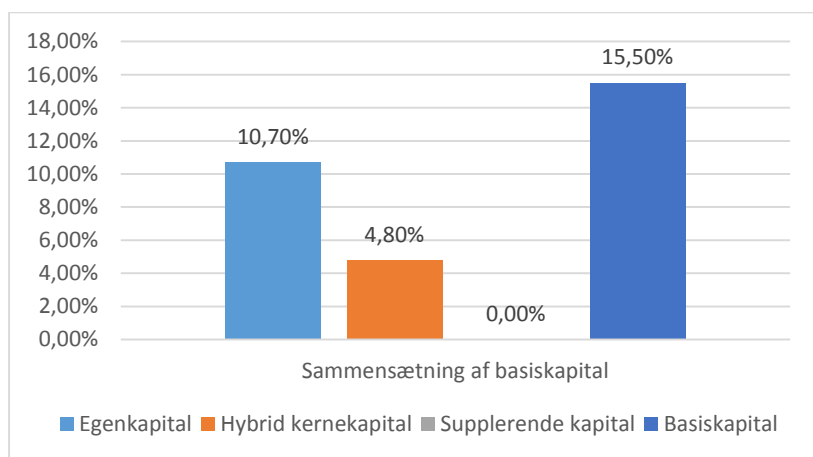
Forskelle:

- Salling Bank er ikke rustet til at kunne klare solvenskravet med worst case situationen. Sydbank er rustet til, at kunne klare solvenskravet med worst case situationen. Salling Bank har et højere solvensbehov selvom Sydbank er pålagt en SIFI buffer på 1%. Salling Banks individuelle solvensbehov (søjle II tillægget) er næsten dobbelt så højt som Sydbanks. Det betyder derfor alt andet lige, at Salling Bank har en mere risikofyldt forretning end Sydbank. Dog benytter bankerne forskellige opgørelsesmetoder, som kan være medvirkende til forskellen. Sydbank har et individuelt solvensbehovstillæg på 1,7% mens Salling Bank har et behov på 3% i 2015.

⁵⁴ Årsregnskab Salling Bank 2015 s. 52

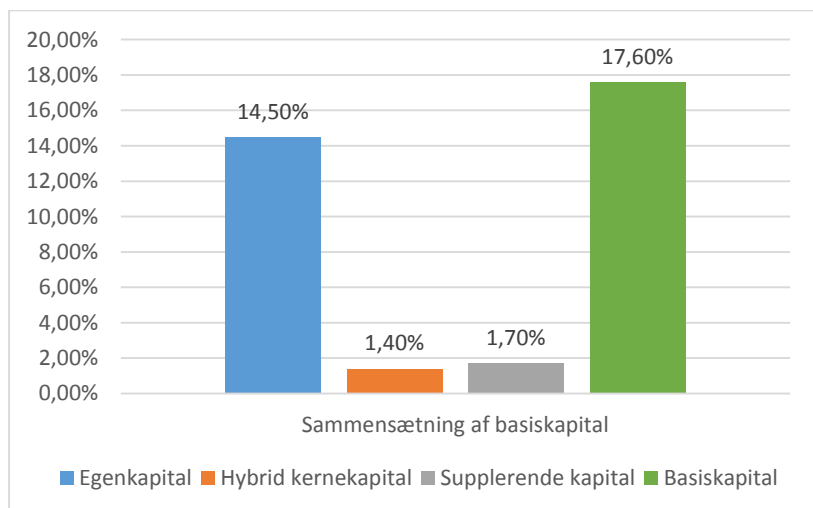
- Sydbank har mest egentlig kernekapital, men samtidig lidt hybrid kernekapital og supplerende kapital. Salling Bank har mest egentlig kernekapital og så hybrid kernekapital på som fylder 30% af den samlede basiskapital. I nedenstående figurer er det vist hvorledes kapitalforholdene i henholdsvis Salling Bank og Sydbank er sammensat.

Figur 10: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank

Kilde: Egen tilvirkning.

Figur 11: Sammensætning af basiskapital i Sydbank

Kilde: Egen tilvirkning.

10.1 Vurdering af overdækningens størrelse

Solvenskravet til den enkelte bank fastsættes ud fra foretagne stresstests, som udarbejdes ud fra finanstilsynets vejledninger. Størrelsen af det individuelle solvenskrav vil afhænge af flere parametre, herunder pengeinstituttets risikoprofil.

- Koncentrationsrisici, eksempelvis mange udlån til samme branche
- Graden af sikkerheder, har man sørget for at få gode sikkerheder ved eksempelvis at tage pant eller finansiere man blanco.

Herved vil et pengeinstitut med en høj risikoprofil have et højere individuelt solvenskrav end en bank med en lav risikoprofil⁵⁵.

Kapitalkravene er i udgangspunktet minimumskrav og det betyder, at pengeinstitutterne som ikke lever op til kravene, ikke ville kunne drive bank eller skulle indordne forretningen under restriktioner for hvad der vil kunne udloddes til aktionærerne. Hvis bankerne således vil opretholde friheden til, at kunne bestemme hvad de benytter overskuddet til og samtidig sikre, at et enkelt dårligt år ikke fører til, at banken lukker, bør banken have mere kapital end det, som loven som minimum kræver.

I praksis bør pengeinstitutterne stressteste deres portefølje for, at finde det maksimale tab i et år med en ret stort sandsynlighed, eksempelvis 99,9% konfidensinterval⁵⁶, og sidde inde med en overdækning, der gør at banken kan overleve dette og stadig overholde både individuelle solvensbehov og bufferkrav. Stresstesten er et forsøg på, at stresse banken ud fra en række forudsætninger⁵⁷. Formålet med testen er at fastslå om bankerne har nok penge i kassen til at modstå pludselige tab i tilfælde af en forværret økonomisk situation. Kernekapitalprocenten er jo netop et udtryk for hvor mange penge banken ligger inde med til nødberedskab i forhold til risikoen på deres egne aktiver⁵⁸.

Sydbank kunne eksempelvis vælge at have en komfortbuffer på 3% af de risikovægtede eksponeringer ud over krav til den egentlige kernekapital på 4,5%, individuelle solvenskrav på 1,7%, bevaringsbufferen på 2,5%, komfortbufferen på 2,5% og SIFI buffer på 1%. Sammenlagt giver dette et minimumskrav til egentlig kernekapital på 15,2%. Nedenfor er vist en beregning for

⁵⁵ Bog: Finansiell risikostyring s. 163

⁵⁶ Sandsynlighedsbegreb

⁵⁷ Undervisningsmateriale fra Lars Krull gennemgået d. 19.05.15

⁵⁸ Bog: Finansiell risikostyring s. 166

hvad Sydbank mangler i egentlig kernekapital hvis der ønskes en ekstra komfortbuffer på 3% af de risikovægtede eksponeringer samtidig med, at øvrige krav til den egentlige kernekapital overholdes.

Tabel 9: Komfortbuffer for Sydbank

	DKK tusind	
Risikovægtede poster	67.955	
Minimum krav til egentlig kernekap.	8.290	12,20 %
Komfortbuffer	2.038	3,00 %
Samlet krav til egentlig kernekapital	10.328	
Faktisk egentlig kernekapital	9.852	
Overskud af egentlig kernekapital	-476	

Kilde: Egen tilvirkning.

Overstående tabel viser, at Sydbank på nuværende tidspunkt så har en mindre underdækning i forhold til, at skulle efterleve en supplerende komfortbuffer til solvensen på 3% af de risikovægtede aktiver. Sydbank har i 2015 en egentlig kernekapitalprocent på 14,5% og manglede derfor 0,7 procentpoint af det samlede krav. Det svarer altså til, at Sydbank mangler 476 mio. kr. egentlig kernekapital som beregnet ovenfor.

Salling Bank kunne eksempelvis vælge at have en komfortbuffer på 3% af de risikovægtede eksponeringer ud over krav til den egentlige kernekapital på 4,5%, individuelle solvenskrav på 3%, bevaringsbufferen på 2,5%, komfortbufferen på 2,5%. Den aktuelle solvensoverdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov er på 4,6 procentpoint, svarende til 105 mio. kr.⁵⁹ I bankens kapitalplan er kapitalmålet fastlagt til bankens individuelle solvensbehov + 3 procentpoint + kapitalbevaringsbuffer + tillæg til imødegåelse af konjunkturbufferen. Sammenlagt jf. ovenstående forudsætninger giver dette et minimumskrav til egentlig kernekapital på 16,5%, altså kapitalmålet uden konjunkturbufferen. Nedenfor er vist en beregning, for hvad Salling Bank mangler i egentlig

⁵⁹ Årsregnskab Salling Bank 2015 s.22

kernekapital, hvis der ønskes en komfortbuffer på 3% af de risikovægtede eksponeringer samtidig med, at øvrige krav til den egentlige kernekapital overholdes.

Tabel 10: Komfortbuffer for Salling Bank

	DKK tusind	
Risikovægtede poster	2.278	
Minimum krav til egentlig kernekap.	307	13,5 %
Komfortbuffer	68	3,00 %
Samlet krav til egentlig kernekapital	375	
Faktisk egentlig kernekapital	243	
Overskud af egentlig kernekapital	-132	

Kilde: Egen tilvirkning.

Beregningen viser, at Salling Bank har en underdækning i forhold til, at skulle efterleve supplerende komfortbuffer til solvensen på 3% af de risikovægtede aktiver. Salling Bank har i 2015 en egentlig kernekapitalprocent på 10,7% og mangler derfor 5,8 procentpoint af det samlede krav. Det svarer altså til, at Salling Bank mangler 132 mio. kr. egentlig kernekapital som beregnet ovenfor. Dog har Salling Bank hybrid kernekapital, som kan afdække bankens individuelle solvensbehov. Den hybride kernekapital svarer til 102 mio. kr. Det vil betyde, at der vil mangle 30 mio. kr. i egentlig kernekapital svarende til 2,8 procentpoint af den samlede kapital. Dette svarer til bankens resultat efter skat for 2015, hvorfor det ikke anses for urealistisk med givne målsætninger anvendt ovenfor.

10.2 Pengeinstitutternes muligheder for, at forbedre solvens og kernekapital

Solvansen giver et billede af bankens kreditværdighed og hvordan aktiverne er finansieret. Jo mere og bedre solvens pengeinstituttet har, desto bedre er banken i stand til at kunne dække tilgodehavender til kreditorerne i forbindelse med konkurs.

Der er to måder hvorpå Sydbank og Salling Bank og bankerne helt generelt kan forbedre og øge solvensen samt den egentlige kernekapital. Det kan nemlig ske ved, at øge den egentlige kernekapital eller mindske de risikovægtede poster.

Udregningen af solvensen sker som vist i ligning 2:

Formel 1: Udregning af solvens.

$$\frac{\text{ansvarlig kapital}}{\text{risikovægtede aktiver}} = \text{solvens}$$

$$\frac{\text{kernekapital} + \text{supplerende kapital}}{\text{kreditrisiko} + \text{markedsrisiko} + \text{operationel risiko}} = \text{solvens}$$

Kilde: Egen tilvirkning med oplysninger fra bog, Finansiell risikostyring

En forøgelse af den egentlige kernekapital eller en reduktion af de risikovægtede aktiver kan ske på følgende måder:

- Mere egenkapital i form af aktiekapital. Dette kan gøres ved, at udstede nye aktier ved en aktieemission hvor nye aktionærer og eksisterende aktionærer får muligheden for, at købe aktierne. Bankerne benytter i højere grad muligheden for at tilbagekøbe egne aktier til fordel for de eksisterende aktionærer, som således alt andet lige vil sidde på en større andel af aktierne. Dog kan det i perioder med krise være svært, at tiltrække kapitalen. Aktieemissionen kan være et svaghedstegn som kan medføre, at prisen på aktierne falder hvilket igen kan medføre en øget frygt for eksisterende kunder. Frygten vil kunne medføre at gode kunder forlader banken.
- Bankerne kan også undlade at udbetale udbytte til deres aktionærer i en periode selvom der laves et overskud. Dette vil alt andet lige bevirke, at den egentlige kernekapital vil vokse. Her vil forretningen af egenkapitalen skulle være højere end udlånsvækstens påvirkning af de risikovægtede poster for, at den egentlige egenkapital vil blive positivt påvirket. Ved at tilbageholde udbyttebetaling opnås en mere positiv solvens, men ved hurtig kapitalfremskaffelse er tilbageholdelse af udbytte ikke et effektivt redskab.
- En anden mulighed er, at øge rentemarginalen for hermed at øge indtjeningen, altså forskellen på ind- og udlånsrenten. Rentemarginalen bruges til, at dække bankens

fundingomkostninger, bankens risiko for tab og forrentning af aktionærernes indskud i banken⁶⁰. I øjeblikket hvor Nationalbanken har negativ rente på indskudsbevisrenterne påvirker det alt andet lige rentemarginalen negativt. Mindre pengeinstitutter benytter sig ofte af indlån som finansieringskilde hvor de større banker i højere grad benytter sig af kapitalmarkedet. Her vil de mindre banker i højere grad kunne aktivere indlån ved, at låne flere penge ud hvorefter rentemarginalen vil blive positivt påvirket. De større banker vil benytte sig af kapitalmarkedet hvilket betyder, at et større indlån vil være placeret i Nationalbanken forholdsmæssigt. Gebyrindtægterne kan også øges hvilket vil øge indtjeningen. Bankerne har i de senere år i høj grad benyttet sig af omkostningsreduktion hvor man har valgt at fyre medarbejdere og lukke filialer og afdelinger.

- Bankerne kan også vælge, at mindske de risikovægtede poster hvilket kan ske på flere måder. Banken kan sørge for, at nye kunder i forretningen har en bedre kreditkvalitet end den eksisterende portefølje. Herved vil risikoen for tab falde og de risikovægtede poster vil falde i forhold til udlånet alt andet lige.

Banken kan også forsøge, at komme af med de mere risikofyldte kunder og herved nedbringe de risikovægtede eksponeringer. Ved at øge sikkerhedsstillelsen på den eksisterende portefølje, vil det ligeledes kunne nedbringe usikkerheden og risikoen hvorved de risikovægtede poster vil falde.

11. Beregning af nøgletal for likviditeten

Ifølge finanstilsynets vedledning om tilstrækkelig kapital og solvens for bankerne må det forudsættes, at banker med en lille solvensoverdækning vil have sværere ved, at skaffe ny likviditet i en stresset situation. Kapitalforholdene er analyseret ovenfor. Udlån i forhold til indlån og bankerne gearing vil have betydning for prisen på likviditet. Følgende afsnit er således dels en beskrivelse og dels en analyse af hvor meget Sydbank og Salling Bank gennemsnitligt har betalt for kapitalen.

I sammensætningen af prisen på udlån skal pengeinstitutterne tage højde for den pris, de selv skal betale for, at stille penge til rådighed til en kunde. Derfor er det nødvendigt, at se nærmere på hvordan pengene, altså likviditeten bliver skabt og hvilken risiko der er forbundet med fremskaffelse af likviditeten. Jo større risiko banken tager på fremskaffelse af likviditeten, jo større

⁶⁰ Bog: Finansiell Risikostyring

usikkerhed vil der være omkring indtjeningen hvis likviditeten kommer under pres. I nedenstående vil det blive gennemgået hvilke muligheder der er for, at skabe likviditet og de følgende likviditetsrisici.

11.1 Likviditetsrisici

Funding likviditetsrisiko er risikoen for, at man ikke har adgang til den nødvendige likviditet. Konsekvenserne kan gå fra at være moderate til, at være alvorlige. Den milde version af en likviditetskrise indebærer, at det bliver dyrere at låne penge i markedet. Bliver krisen forværret kan det gå ud over mulighederne for, at låne penge ud til ellers solide låntagere. Bliver krisen rigtig slem kan det betyde, at man ikke er i stand til at opfylde de forpligtigelser man har indgået med modparterne.

Definitionen på fundinglikviditetsrisiko

1. Stigning i fundingomkostninger, kreditspænd, der ikke kan forklares med generelt stigende renteniveau eller med øgning af kreditspænd generelt.
2. Manglende adgang til likviditet, der kan gøre det vanskeligt at indgå nye forretninger.
3. Manglede adgang til likviditet, der kan gøre det vanskeligt at opfylde eksisterende forpligtigelser.

Fundinglikviditetsrisiko skyldes primært løbetidsmismatch på balancen. Realkreditinstitutter benytter ved hjælp af balanceprincippet til obligationsudstedelser. Realkreditinstitutterne er derfor afhængige af, at investorerne finder det interessant at købe realkreditobligationer.

Bankernes forretningsmodel er grundlæggende anderledes Bankerne benytter sig i stedet af, at være løbetidstransformatorer⁶¹. Bankerne låner kortere via kundeindsud, altså indlån fra private og virksomheder og andre banker samt via slag af obligationer og placerer sig længere, altså låner ud primært til privat- og erhvervs-kunder. Fundinglikviditetsrisikoen er derfor en integreret del af, at drive pengeinstitut. Formålet med styring af likviditetsrisiko i en bank er ikke at eliminere risikoen hvilket ikke er muligt, men derimod at beslutte et passende niveau i forhold til bankens risikoappetit, omkostningen til risikoafdækningen og de gældende lovkrav.

Et vigtigt element til styring af risikoen er en banks likviditetsberedskab. Likviditetsberedskabet er de værdipapirer banken bruger som stødpude til, at balancere den funding likviditetsrisiko der

⁶¹ Forhold mellem løbetid på ind- og udlån

opstår når der er et løbetidsmismatch i balancen hvor der lånes langt og finansieres kort. Bankerne er derfor afhængige af at have værdipapirer i likviditetsberedskabet med lav markedslikviditetsrisiko, som let kan sælges eller belånes i tilfælde af mangel på likviditet. Markedslikviditetsrisikoen er således risikoen for, at man ikke kan sælge sine værdipapirer på markedet uden, at markedsprisen bliver påvirket betydeligt og dermed medføre tab.

Likviditetskriser opstår sjældent af sig selv men næsten uden undtagelse, som en konsekvens af andre risici, som markedsrisiko, kreditrisiko eller operationel risiko. Hvis en bank oplever store tab på udlån risikerer den, at andre banker ikke tør låne den penge, eller kræver en højere pris, altså en risikopræmie da dårlig indtjening og høje kredittab vil udløse en nedgradering af bankens kreditvurdering. Dermed kan kredittabene være den udløsende faktor.

Hvis aktiekurserne derimod er steget gennem flere år og en boble er opbygget kan det udløse markedslikviditetskrise. Hvis boblen brister risikerer man, at investorerne flygter mod likvide og kreditværdige produkter som statsobligationer. Herved kan markedsrisikoen være den udløsende faktor.

At likviditetskriser er afledt af risikofaktorerne kunne vi også se med finanskrisen, der startede i 2007 med store tab på amerikanske subprimelån. Disse blev solgt som strukturerede produkter der fik investorerne til, at flygte mod sikre og likvide værdipapirer, altså her markedslikviditetsrisiko. Herudover førte usikkerheden om hvem, der rent faktisk havde investeret i lånene og som dermed stod til store tab, til at bankerne fik mistillid til hinanden hvilket betød at likviditeten på interbankmarkedet⁶² stoppede og dermed førte til fundinglikviditetskrise.⁶³

Bankerne skal, som det er gennemgået i tidligere afsnit have en vis mængde basiskapital som buffer for blandt andet kreditrisikoen. Ved en investering i et udlån vil der være tale om tab, der skal afdækkes. Derfor kræver lovgivningen at man har kapital, der kan modstå disse potentielle tab. Likviditetsrisiko adskiller sig fra kreditrisikoen ved, at der ikke direkte er tale om risiko for tab af aktiver men i stedet risiko for ikke, at kunne fremskaffe likviditet når man har brug for det. Derfor vil det ikke umiddelbart give mening af have basiskapital til, at dæmme op for likviditetsrisikoen. I stedet vil det som tidligere beskrevet give mening med et likviditetsberedskab, der er tilpasset bankens finansieringsstruktur.

Ifølge Finanstilsynets Vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for

⁶² Marked for indbyrdes transaktioner mellem pengeinstitutter

⁶³ Bog: Finansiell risikostyring s. 203

kreditinstitutter⁶⁴ sikrer en forøgelse af basiskapitalen ikke sig selv mod likviditetskriser. En del af bankernes vurdering af det individuelle solvensbehov omfatter dog hensættelse af kapital til, at kunne modstå omkostningen en bank må påregne hvis en likviditetskrise medfører, at man kun kan få adgang til likviditet hvis man betaler en væsentligt højere pris.⁶⁵

§152-likviditet

Ifølge loven skal et pengeinstitut have en forsvarlig likviditet, som er beskrevet i §152 lov om finansiel virksomhed.

- 1) 15 procent af de gældsforpligtigelser, som det uanset mulige udbetalingsforbehold påhviler pengeinstituttet at betale på anfordring eller med kortere varsel end 1 måned og
- 2) 10 procent af pengeinstituttets samlede gælds- og garantiforpligtigelser fraregnet efterstillede kapitalindskud, der kan medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen

Til likviditeten kan følgende medregnes

- Kassebeholdning
- Fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender hos kreditinstitutter og forsikringselskaber
- Beholdning af sikre og let sælgelige ubelånte værdipapirer og kreditmidler.

Det vil altså påhvile pengeinstitutterne, at have likvider eller let omsættelige værdipapirer på minimum 15% af de kortfristede forpligtigelser og minimum 10% af samlede gælds- og garantiforpligtigelser. Princippet er illustreret i figur 10.⁶⁶

11.1.1 Likviditetsskabelse

Et pengeinstituts likviditet kan defineres som dets evne til, at gennemføre betalinger i det øjeblik der er behov for det. Det vedrører altså muligheden for, at skaffe finansiering. I perioder med høj markedslivlikviditet og nem adgang til finansiering på markedet skaffes størstedelen af likviditeten i

⁶⁴ Finanstilsynet.dk

⁶⁵ Bog: Finansiell risikostyring s. 205

⁶⁶ Bog: Finansiell risikostyring s. 208

det finansielle system via pengeinstitutter og markedsdeltagere⁶⁷. Likviditeten vil derfor afhænge af tilliden på det finansielle marked. Når bankerne har stor tillid til, at kunne finansiere sig øger det også deres villighed til, at låne ud og skabe likviditet. De mindre pengeinstitutter har som udgangspunkt adgang til det danske kapitalmarked, mens større pengeinstitutter har bedre adgang til de internationale kapitalmarkeder og har dermed mulighed for, at diversificere finansieringen. Det gælder særligt hvis bankerne lader sig kreditvurdere, altså rate, af professionelle kreditvurderingsbureauer som Modys og Poor Standard. Hvis det ene marked lukker ned på grund af en krise, kan banken altså vende sig mod andre markeder. Herved er der altså bedre mulighed for de større pengeinstitutter for, at skaffe sig funding også i tider hvor likviditeten på nogle markeder fryser til.

11.1.1.1 Likviditetsskabelse gennem nationalbanken

Nationalbankens pengepolitiske modparter er pengeinstitut, som driver pengeinstitut efter lov om finansiell virksomhed. Nationalbanken giver som hovedregel de pengepolitiske modparter adgang til lån i danske kroner mod pant i følgende værdipapirer:

- Papirer udstedt af den danske stat
- Obligationer garanteret af den danske stat
- Obligationer udstedt med Kommunekredit og Danmarks Skibskredit
- Realkreditobligationer og særligt dækkede obligationer
- Seniorgæld i tilknytning til særligt dækkede obligationer, der opfylder et ratingkrav

Jo mere likvide aktiverne er, desto lettere er det at skaffe likviditet ved, at sælge dem. En anden mulighed for at skaffe likviditet via aktiver er at belåne dem. Omkring 25% af bankernes samlede aktiver er tilstrækkelige likvide til, at bankerne må medregne dem i opgørelsen af deres lovpligtige likviditet, den såkaldte §152-likviditet i lov om finansiell virksomhed.

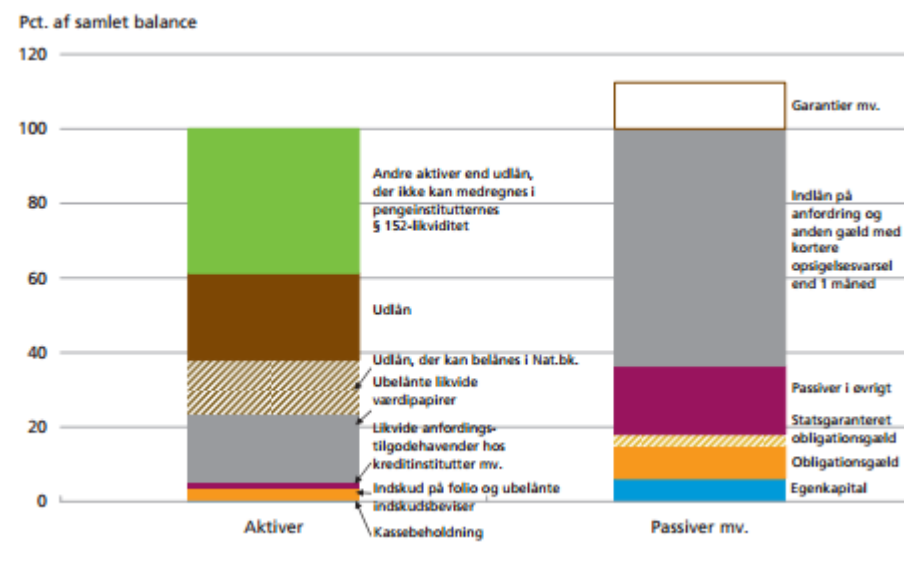
Der er dog stor forskel på de enkelte bankers balancesammensætning. Ud af institutternes §152-likviditet udgør indskud i Nationalbankens folio samt indskudsbeviser ca. 13 pct. Muligheden for, at belåne udlån af god bonitet⁶⁸ i Nationalbanken har samme funktion som en stødpude af likvide aktiver. Bankerne kan derfor inden for visse grænser af Finanstilsynet, medregne deres låneadgang i Nationalbanken i opgørelsen af den lovpligtige likviditet.

⁶⁷ Nationalbanken.dk (publikation) – Likviditet og kapital

⁶⁸ Jo bedre bonitet, des lavere kapitalbehov har banken

Jo længere løbetid passiverne har, desto mindre er behovet for løbende at skulle skaffe likviditet til, at refinansiere dem. Pengeinstitutternes passiver har primært en kort løbetid, idet hovedparten består af indlån på anfordring og anden gæld med kortere opsigelsesvarsel end 1 måned. Der tages højde for løbetiden på passiverne i kravene til pengeinstitutternes likviditet.

Figur 12: Pengeinstitutternes balancesammensætning 2011

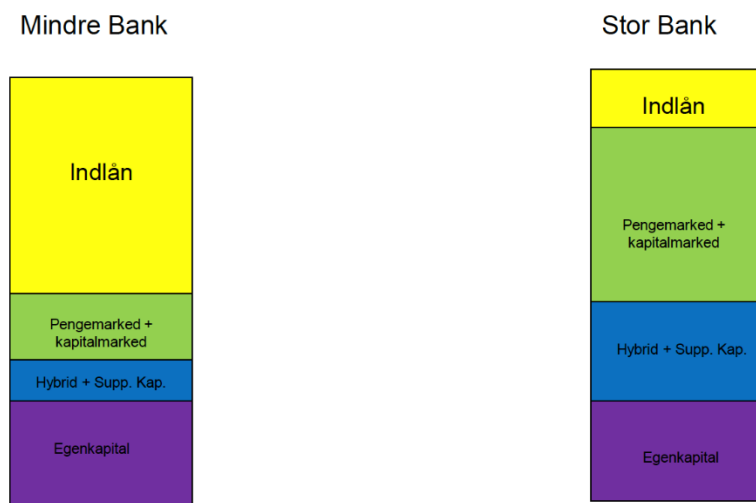
Kilde: Nationalbanken.dk

11.1.1.2 Likviditetsskabelse via indlån

Da bankernes lovmæssige solvens er 8% betyder det, hvis banken låner 100 kr. ud skal de 8 kr. finansieres af basiskapitalen mens de 92 kr. kan finansieres af indlån fra privat- eller erhvervs-kunder i banken. Finansieringskilde benyttes i højere grad af de mindre og mellemstore banker som en stabil finansieringskilde selv indlånene er med kort opsigelse eller på anfordring. Indlånsmassen er så stor, at bankerne kan regne med et vist indestående. Dette gælder såfremt der ikke breder sig en generel stemning af at det bedst kan betale sig, at hæve sine penge i banken, herved vil der opstå et problem.

Normalt vil det være sådan at mindre pengeinstitutter skaffer størstedelen af likviditeten fra indlån, mens større pengeinstitutter henter en større del fra penge- og kapitalmarkedet. Denne sammenhæng er illustreret i figur 10.

Figur 13: Sammensætning af funding i stort og lille pengeinstitut

Kilde: Undervisningsmateriale fra Lars Krull gennemgået d. 19/05-15

11.1.2 Nye Basel III-regler

Baselkomiteen kom allerede i 2000 med et forslag til retningslinjer for likviditetsstyring i banker. Der var dog ikke mange banker, som efterlevede disse principper før krisen startede hvilket også var en af årsagerne til, at man så store likviditetsmæssige problemer i pengeinstitutterne i løbet af finanskrisen. Som en reaktion på disse problemer kom Basel-komiteen i 2009 med forslag til to nye likviditetsnøgletal der skal sikre standardiserede opgørelsesmetoder for finansielle institutioners likviditetsrisikoprofil. Det første nøgletal LCR (Liquidity Coverage Ratio) skal sikre at bankerne har den fornødne kortsigtede likviditet mens NSFR (Net Stable Funding Ratio) skal sikre at balancesammensætningen hindrer likviditetsproblemer på længere sigt ved minimering af mismatch på balancen.

Nationalbanken og Finanstilsynet har fra og med september 2011 modtaget rapportering af begge nøgletal fra de største danske banker. LCR er planlagt som bindende likviditetskrav fra og med 2015. Hvorvidt NSFR vil blive et lovkrav skal vurderes i 2016 med ikrafttrædelse tidligst fra og med 2018⁶⁹.

⁶⁹ Bog: Finansiell Risikostyring s. 212

- Liquidity Coverage Ratio (LCR): LCR er det kortsigtede nøgletal for likviditeten der måler om bankerne har tilstrækkelig med likvide aktiver af høj kvalitet til, at kunne klare sig igennem en 30-dages periode med betydelige stress. Stressscenariet er en kombination af en institutspecifik og systemisk krise med manglende mulighed for, at få funding og ligner på mange måder stressscenariet der udspillede sig på penge- og kapitalmarkederne under finanskrisen.

Formel 2: Beregning af LCR

$$LCR = \frac{\text{Likvide højkvalitetsaktiver}}{\text{Afløb af nettobetalingstrømme over næste 30 dage}} \geq 100\%$$

Kilde: Egen tilvirkning med oplysninger fra bog, Finansiell risikostyring

Fra dansk side har der været bekymring om hvordan disse aktiver af høj kvalitet ville blive defineret. I første udkast fra Basel-komiteen gik man ikke ud fra at danske realkreditobligationer kunne indregnes i fuldt omfang i gruppen af likvide højkvalitetsaktiver. Dette indebar at der skulle foretages et betydeligt fradrag i værdien af obligationerne. Herudover blev der lagt begrænsninger på hvor stor en andel realkreditobligationerne kunne udgøre af den samlede beholdning af likvide højkvalitetsaktiver. Det er endnu ikke afklaret hvordan man vælger at fortolke de likvide aktiver.

- Net Stable Funding Ratio (NSFR): NSFR er det mere langsigtede likviditetsnøgletal der måler om penge- og realkreditinstitutter har tilstrækkelig med stabil funding i forhold til mængden af aktiver, typisk udlån, med lang binding, løbetid.

Formel 3: Beregning af NSFR

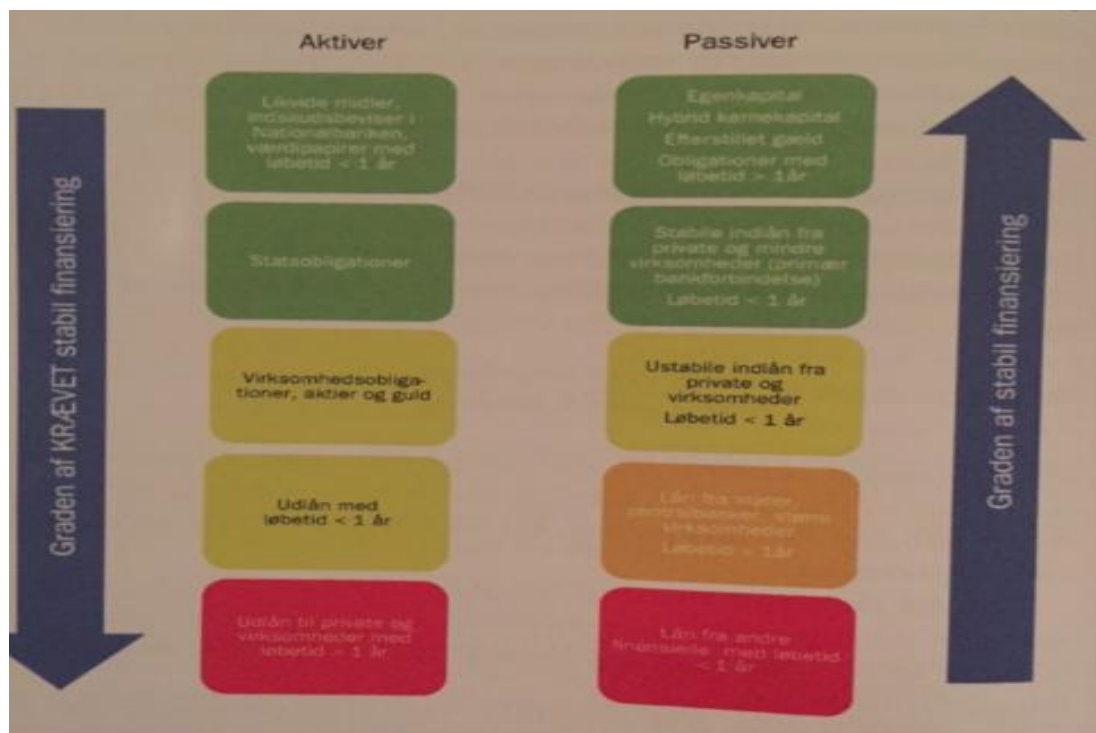
$$NSFR = \frac{\text{Faktisk stabil finansiering}}{\text{Krævet stabil finansiering}} \geq 100\%$$

Kilde: Egen tilvirkning med oplysninger fra bog, Finansiell risikostyring

Som det fremgår af formel 2 sjak den faktiske stabile finansiering være mindst lige så stor som den krævede stabile finansiering. Stabil finansiering er defineret som finansiering der forventes at være stabil over en 1-årig tidshorizont. Figur 12 viser hensigten med Net Stable Funding Ratio hvor de røde og gule områder, er de områder der kræver opmærksomhed ud fra en likviditetsbetragtning mens de grønne områder ikke giver anledning til bekymring. På aktivsiden vil de grønne områder være kortere placering eller værdipapirer der kan sælges, belånes eller op anden måde realiseres. Disse aktiver kræver således ikke stabil og langsigtet finansiering. De røde aktiver som eksempelvis længere udlån til private- og erhvervs-kunder vil det kunne være vanskeligt at realisere i tilfælde af likviditetsmangel. Disse udlån vil altså kræve stabil langsigtet finansiering.

På passivsideen viser de grønne områder den stabile finansiering. Det kan eksempelvis være egenkapital, hybrid kernekapital, efterstillet gæld eller bare obligationer med løbetid over et år. Størstedelen af indlån fra private og virksomheder bliver betragtet som stabil finansiering selv om de principielt ville kunne hæve deres indeståender med kort varsel eller på anfordring. Disse grønne passiver er kendetegnet ved, at de ikke skal refinansieres med kort varsel, som derfor kan benyttes til at finansiere mere illikvide aktiver i banken.

Figur 14: Stabil finansiering, balance i et pengeinstitut (eksempel)

Kilde: Bog, Finansiell risikostyring s. 214

Man kan derfor konkludere, at de røde områder på aktivsiden gerne skulle modsvares af tilsvarende grønne stabile områder på passivsiden. I forhold til dansk realkredit har der været bekymring for, om NSFR kunne ødelægge fundamentet for de F1-lån. Et F1-lån hvor der gives kredittilsagn til kunden 30 årigt og er derfor et langt aktiv hvorimod finansieringen foregår ved, at udstede nye obligationer hvert år. Renterisikoen er låntagers, der således må acceptere den rente refinansieringen giver. Ud fra NSFR-nøgletallet er der tale om et produkt der kræver stabil finansiering da det er et rødt aktiv, mens finansieringen er på kort basis, altså 1 år. Hvis dette nøgletal bliver en realitet vil det give et mismatch i forhold til, at kunne udbyde F1-lån i den nuværende form.⁷⁰

12. Analyse af likviditeten i Sydbank og Salling Bank

Ifølge Finanstilsynets vejledning om tilstrækkelig kapital og solvensbehov for bankerne forudsættes det, at pengeinstitutter med en lille solvensoverdækning vil have sværere ved at skaffe ny likviditet i

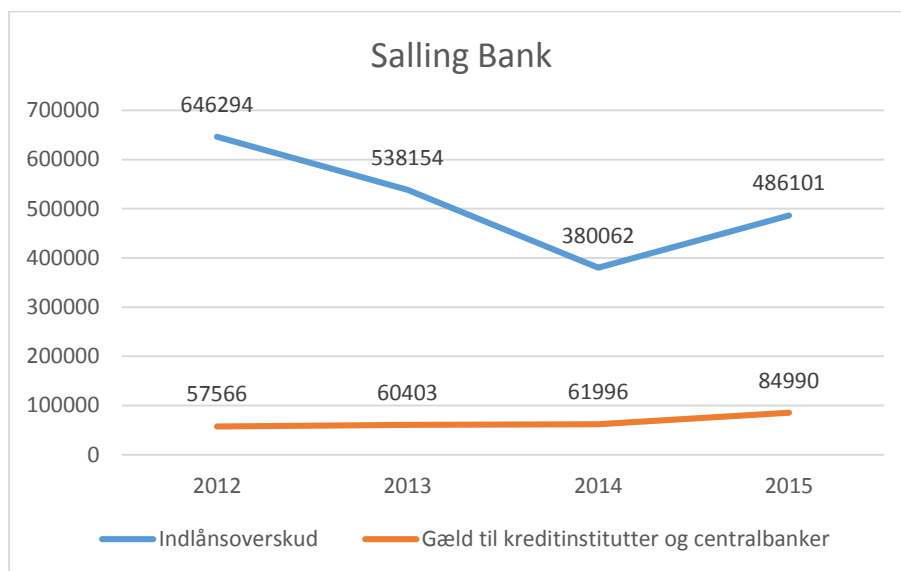
⁷⁰ Finanswatch.dk – Topministre sættes ind i slutspurt for dansk realkredit

en stresset situation. Kapitalforholdene er gennemgået tidligere i opgaven. Herudover vil udlån i forhold til indlån og bankernes udlåns gearing have betydning for prisen på likviditet. Analysen tager derfor udgangspunkt i disse to nøgletal. Stabiliteten i Sydbanks og Salling Banks funding vurderes og analysen slutes af med en beregning på hvor meget Sydbank og Salling Bank har betalt for sin kapital.

14.1 Indlånsoverskud

Indlånet er en indikator for i hvilket udstrækning bankerne har behov for, at hente finansiering ved låntagning på de finansielle markeder eller hos andre banker. I Figur 14 ses indlånsoverskuddet samt gæld til kreditinstitutter og centralbanker i Salling Bank. Det fremgår af figuren, at indlånsoverskuddet er stigende så det ved udgangen af 2015 udgør 486 mio. kr. I samme periode er finansieringen på de finansielle markeder ligeledes stigende, selvom Salling Bank er mindre afhængig af dette.

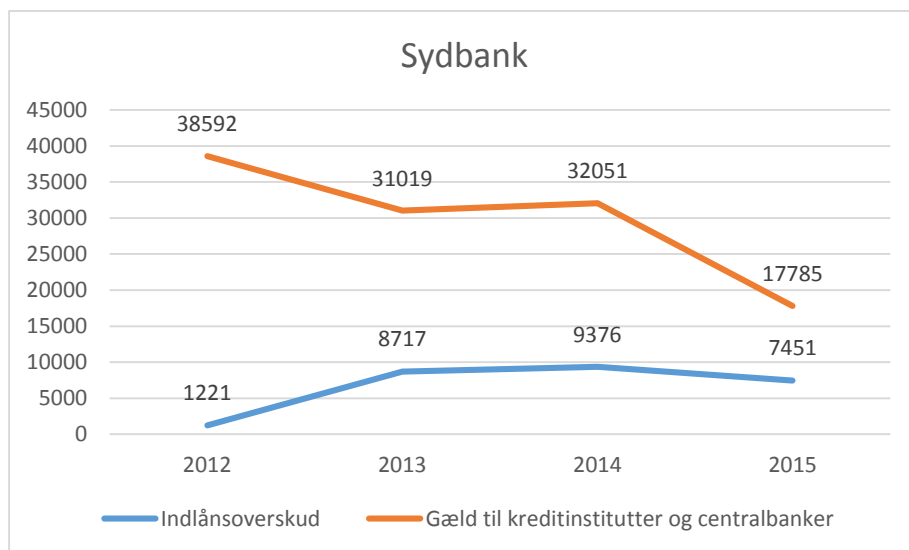
Figur 15: Indlånsoverskud og gæld til kreditinstitutter og centralbanker i Salling Bank i mio. kr.

Kilde: Egen tilvirkning

Udviklingen i indlånsoverskuddet i Sydbank er vist i figur 16

Figur 16: Indlånsoverskud og gæld til kreditinstitutter og centralbanker i Sydbank

Kilde: Egen tilvirkning

Sydbank havde ved udgangen af 2015 et indlånsoverskud på 7.451 mio. kr. Samtidig er gæld til kreditinstitutter og centralbanker ligeledes faldende. Havde banken haft et indlånsunderskud kunne banken vælge, at benytte sig af stabil og langsigtet finansiering på de finansielle markeder for ligeledes at diversificere finansieringen. Om dette nødvendigvis vil reducere risikoen for likviditetsproblemer afhænger af vilkår for finansieringen. Stabiliteten i fundingen vurderes i det følgende.

14.2 Stabilitet i fundingen

I perioder hvor lånemulighederne er reducerede vil fundingen med lavest stabilitet blive reduceret først. Derfor er kendskabet til sammensætningen af fundingen vigtig at undersøge, ligeledes i forhold til tidligere antagelse om, at de mindre banker i højere grad end de større pengeinstitutter benytter sig af indlån primært som finansieringskilde. I Tabel 11 vises stabiliteten i henholdsvis Sydbank og Salling Banks funding baseret på regnskabet for 2015.

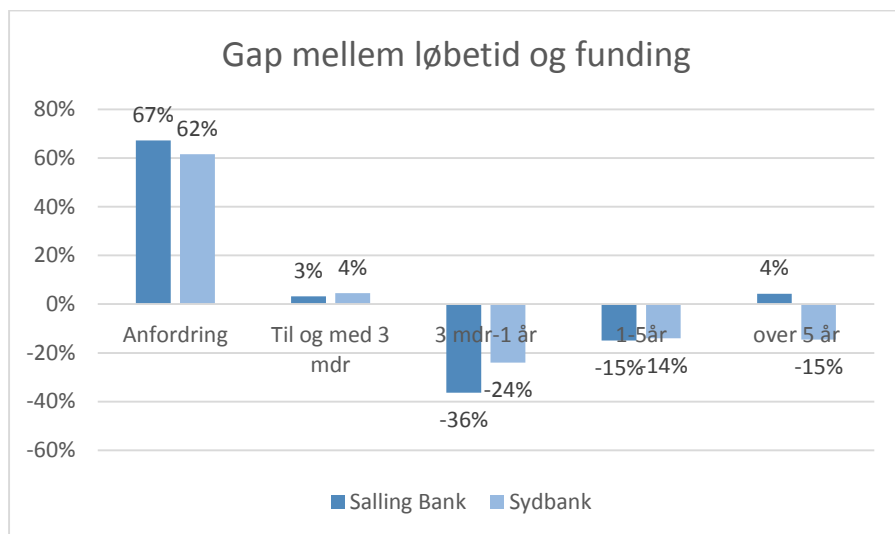
Tabel 11: Stabilitet i fundingen for Salling Bank og Sydbank i 2015

	Salling Bank		Sydbank	
Fundingkilde	Beløb i tkr.	%	Beløb i mio. kr.	%
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	84.990	3	17.785	14
Indlån	2.356.988	83	91.909	72
Udstedte obligationer	0		3.727	3
Efterstillede kapitalindskud	0		2.130	2
Egenkapital	411.146	16	11.427	9
I alt	2.853.124	100%	126.978	100%

Kilde: Egen tilvirkning

I regnskaberne er fundingomkostningerne nærmere specificeret, og man kan således kigge på forholdet mellem løbetiden på udlånet og fundingen. I figur 31 er gabet mellem løbetiden på funding og udlån vist for Salling Bank og Sydbank for regnskabet 2015. Figuren viser gabet i procent af den samlede funding for, at sammenligne stabiliteten. En positiv procentsats er således udtryk for, at der inden for løbetiden er en højere funding end der er udlån. Det er ens for begge banker, at der for udlån op til 3 mdr.-1 år er overskud af funding. Herefter er det kun Salling Bank der igen har overskud af funding ved udlån med løbetid over 5 år. Dette forløb i forhold til anfordring er en normal situation for en banks likviditet, både på grund af det store beløb i indlån der er placeret på anfordring, og da bankerne kan udnytte, at den korte rente er lavere end den lange rente ved en normal rentestruktur. Jo større gap, jo større er likviditetsrisikoen.

Figur 17: Gap mellem løbetid og funding

Kilde: Egen tilvirkning.

14.3 Udlåns gearing

Ved at sætte udlånet i forhold til egenkapital beregnes udlåns gearingen. Udlåns gearingen viser hvor konsolideret banken er i forhold til udlånet. Nøgletallet for Sydbank og Salling Bank og deres sammenlignelige pengeinstitutter er beregnet i tabel 12.

Tabel 12: Udlåns gearingen for Sydbank og Salling Bank

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sydbank	8,70	7,90	7,40	6,80	6,70	7,39
Salling Bank	9,60	9,80	8,40	7,50	7,30	7,02

Kilde: Egen tilvirkning

I hele perioden kan det ses, at de store bankers gearing er markant højere end de små bankers, hvilket vil kunne skyldes, at der er lettere adgang til funding. Ligeledes er egenkapitalen typisk mindre i et stort pengeinstitut som vi også har set tidligere i opgaven analyseret under

kapitalforholdene. Jo højere gearingen er, jo mere sårbar vil banken være over for tab på udlånsporteføljen. I næste del ses der nærmere på finansieringsomkostningerne.

14.4 Den gennemsnitlige pris på kapital

Det er vigtigt at tage højde for den pris pengeinstituttet skal betale for at stille kapital til rådighed som nævnt i tidligere afsnit. Et nøgletal der kan benyttes til, at beregne bankens finansieringsomkostninger er WACC (weighted average cost of capital). Jo lavere finansieringsomkostningerne er for banken, jo højere indtjening har banken mulighed for at skabe.

WACC fortæller altså noget om, hvor meget kapital koster på tværs af alle kapitaler, dvs. den vægtede gennemsnitlige kapitalomkostning. Med andre ord altså den indkøbspris et pengeinstitut betaler for den vare, der sælges videre, og hvad det koster at fremskaffe likviditet. Det er svært at fastsætte et passende niveau for WACC, men alt andet lige, jo lavere WACC desto billigere kan pengeinstitutter finansiere nye investeringer og desto flere nye investeringer vil være rentable. Et pengeinstitut med en lav WACC vil derfor være mere attraktiv for investorer end et pengeinstitut med en høj WACC.

WACC udregnes på følgende måde:

Formel 3: Udregning af WACC

$$WACC = k_d(1 - T)L + k_e(1 - L)$$

Kilde: Egen tilvirkning med oplysninger fra bog, Finansiell risikostyring

WACC består af 2 led, som henholdsvis er omkostninger til gæld (k_d) og omkostninger til egenkapital (k_e). Begge omkostninger vægtes i forhold til, hvor meget af balancen de udgør, hvor der også tages højde for, at renteudgifter er skattemæssigt fradragsberettiget ($(1 - T)$).

$$k_d = \frac{\text{Renteomkostninger i kroner}}{\text{Gæld i kroner}}$$

$$T = \text{Skatteprocent} = 24,5\%$$

$$L = \frac{\text{Rentebærende gæld}}{\text{Aktiveri alt}}$$

k_e er beregnet ved hjælp af CAPM. Formlen for CAMP lyder $k_e = r_f + \beta(k_m - r_f)$, hvor r_f er den risikofrie rente og k_m er markedets risikopræmie. β er antaget til at være 1. Såfremt β stiger, vil det føre til en højere WACC og omvendt, hvis β falder.

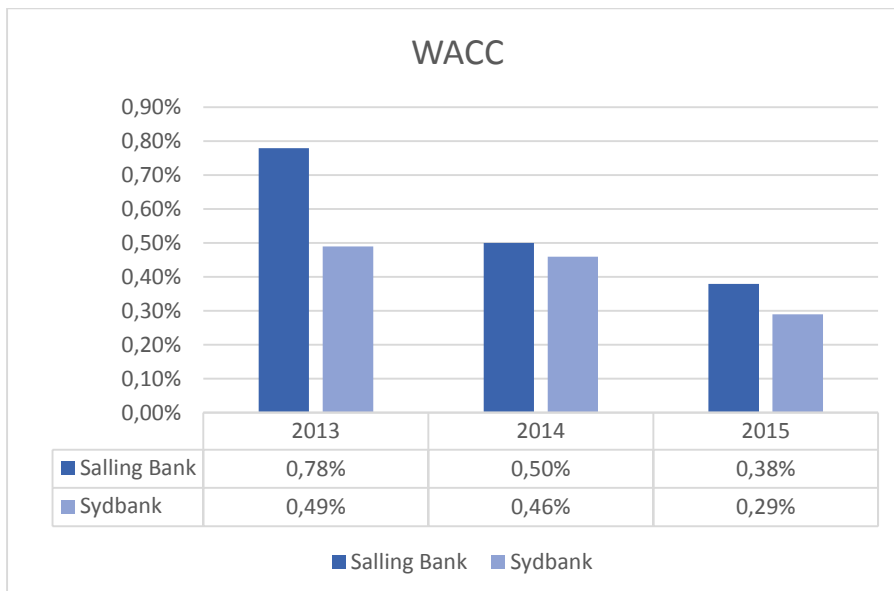
Hvad påvirker WACC

De primære elementer, der påvirker WACC er den rente, som pengeinstituttet skal betale for sin fremmedkapital, udtrykt som k_d , samt den risikofrie rente og markedets risikopræmie.

Bankerne har som oftest en begrænset egenkapital, hvorfor de vil have meget gæld. Derfor kan selv mindre ændringer i renten have stor indflydelse på pengeinstituttets pris på kapital og dermed på WACC'en.

Nedenfor ses, hvordan WACC er for henholdsvis Sydbank og Salling Bank.

Figur 18: WACC Sydbank og Salling Bank

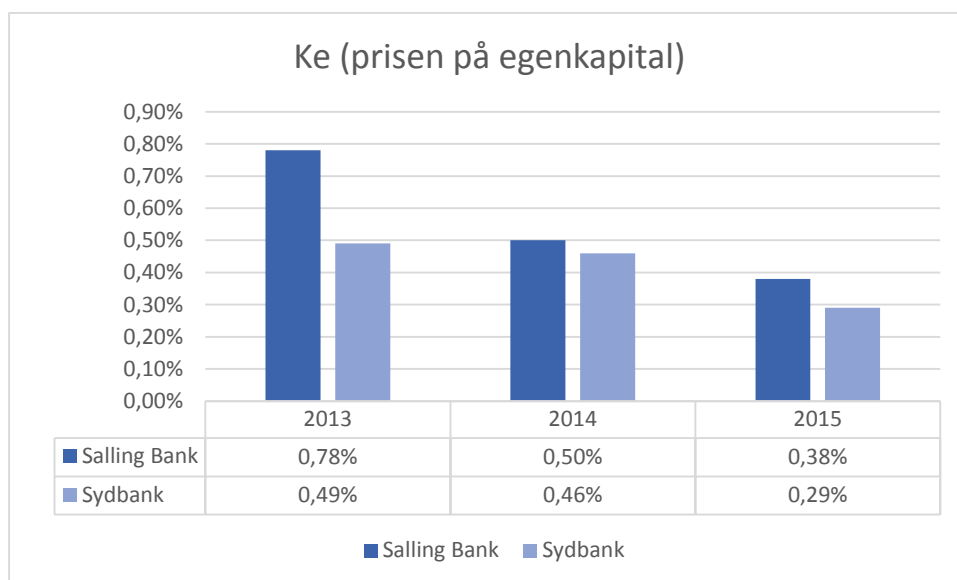
Kilde: Årsregnskaber for Sydbank og Salling Bank samt egen tilvirkning.

Det ses, at Salling Bank generelt i perioden fra 2013 til 2015 har haft en højere WACC i forhold til Sydbank. Det fremgår ligeledes, at WACC for begge banker i perioden har en faldende tendens.

Som nævnt tidligere er det k_e og k_d , der i særlig grad påvirker WACC. Det er derfor interessant at undersøge, hvordan disse to parametre har ændret sig fra 2013-2015 for hver af de 2 pengeinstitutter.

Nedenstående figur 22 viser, hvordan k_e har været i perioden. I beregningen er det forudsat, at den risikofrie rente er konstant 4 %, at β i hele perioden er 1 og markedsafkast er konstant 10%.

Figur 19: Prisen på egenkapital

Kilde: Årsregnskaber for Sydbank og Salling Bank samt egen tilvirkning.

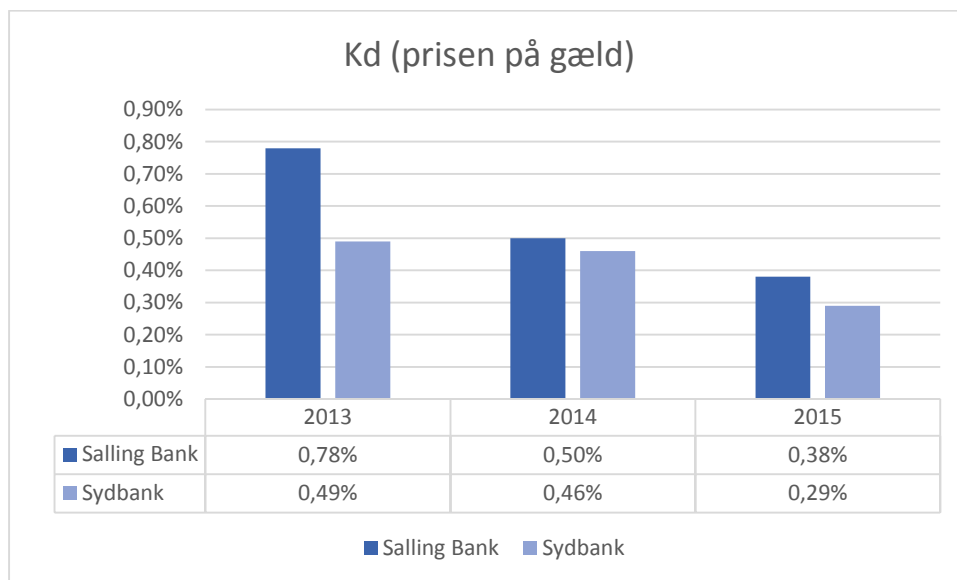
k_d består af følgende elementer:

Balance
- Aktiver vedr. Puljerodning
= Balance ex. Puljeordning
- Egenkapital

= Fremmedkapital ex. pulje (Gæld i kroner)
/ Renteudgifter (renteomkostninger i kr.)
= K_d (hvilke rentesats banken har betalt for deres fremmedkapital (gæld))

Et helt centralt element i denne beregning er derfor, hvor mange renteudgifter et pengeinstitut har, samt hvilken rente pengeinstitutterne skal betale. Hvis renterne stiger, vil det påvirke k_d , som vil stige. Mængden af fremmedkapital vil ligeledes påvirke k_d , da det er størrelsen på den gæld, som banken har.

Figur 20: Prisen på gæld

Kilde: Årsregnskaber for Sydbank og Salling Bank samt egen tilvirkning.

Ovenstående figur viser, hvordan udviklingen på k_d har været i perioden. Det ses, at k_d er faldende i hele perioden fra 2013-2015. Dette er tilfældet for både Sydbank og Salling Bank. Som tidligere vist, har Salling Bank en højere k_d end Sydbank. Det generelle fald i k_d skyldes det faldende renteniveau, hvilket har gjort det billigere for begge pengeinstitutter at låne kapital⁷¹.

⁷¹ Finanswatch.dk – Danske Bank: Der er uhyggelig hård konkurrence i øjeblikket

En af grundene til, at der er forskel på k_d for Sydbank og Salling Bank kan skyldes, at Sydbank er et væsentlig større pengeinstitut end Salling Bank. Sydbank har derfor adgang til nogle internationale kapitalmarkeder via eksempelvis obligationsudstedelser, som Salling Bank grundet dets begrænsede størrelse ikke har adgang til⁷². Store banker som Sydbank vil være ratet af store rating bureauer og har derfor bedre adgang til de internationale obligationsmarkeder.

Sydbank har en bedre kapital og solvens end Salling Bank hvilket er med til, at understøtte analysen om, at Sydbank kan funde sig billigere end Salling Bank. Dette burde derfor betyde, at Salling Bank skulle have en højere k_d end Sydbank, fordi en lavere egenkapitalprocent som regel medfører højere risiko. Dette har markedet også vurderet er tilfældet.

15. Delkonklusion

Likviditeten for et pengeinstitut er vigtigt. Dette er hele udgangspunktet for, at kunne drive forretning. Der er overordnet set mulighed for, at hente likviditet i både Danmark og udlandet. Som udgangspunkt vil det kræve en rating af banken for, at få adgang til de internationale kapitalmarkeder. Da størstedelen af bankerne i Danmark ikke er ratede må likviditeten altså findes i Danmark. Det gør at fundingstrukturen for de mindre banker er mindre diversificeret end de store banker. Likviditeten kan for bankerne hentes i Nationalbanken eller skabes gennem indlån. Normalt henter mindre banker den største del af likviditeten gennem indlån.

I forhold til likviditeten er det vigtig, at være opmærksom på de risici, der kan være forbundet hermed. Bankerne låner ofte langt ud, altså har lang løbetid på sine udlån og finansiere sig kort, altså kort løbetid på fundingen. Dette for at udnytte, at den korte rente er lavere end den lange rente. Dette kan give problemer såfremt likviditetsfremskaffelse bliver vanskelig, da udlånene således ikke kan nedbringes i samme takt, som finansieringen af dem forsvinder.

Med de nye Basel III-regler, kommer der fokus på likviditeten gennem introduktion af nye nøgletal der skal overholdes.

Analysen af likviditeten i Sydbank og Salling Bank har vist følgende:

- Begge banker har indlånsoverskud.
- Sydbank har en mere diversificeret finansieringsstruktur end Salling Bank.
- På de længste løbetider over 5 år har Salling Bank et lavere løbetidgap end Sydbank.

⁷² SIFI bankerne er ratede

- Sydbank har en højere udlåns gearing end Salling Bank.
- WACC er lavere i Sydbank end i Salling Bank.

16. Vurdering

Det er blevet analyseret, hvordan de udvalgte banker er blevet påvirket forskelligt af CRD-IV kravene og hvilke forskelle der har været på kapitalfremskaffelsen.

På baggrund af analysen følger en vurdering af udfordringspunkterne og forbedringsmulighederne for henholdsvis Sydbank og Salling Bank, som er repræsentanter for et stort og et lille pengeinstitut.

Vurderingen indeholder først en kort gennemgang af hovedpunkterne fra analyserne, hvorefter en vurdering af forskellen på de to pengeinstitutters udfordringer og til sidst en vurdering af hvordan bankerne på forskellig vis kan forbedre nuværende situation.

16.1 Hovedresultaterne af de 2 analyser

Når CRD-IV kravene bliver fuldt implementeret i 2019 vil det være en fordobling af kapitalkravet for bankerne. Disse krav er Sydbank i 2015 i stand til at opfylde – dette set i forhold til solvenskravet ved implementeringen med maksimale kapitalkrav. Salling Bank er derimod ikke i stand til, at leve op til kapitalkravene ved worst case. Sydbank har et højere solvenskrav end Salling Bank, som er pålagt en SIFI buffer. Salling Banks individuelle solvensbehov er næsten dobbelt så højt som Sydbanks. Det betyder altså alt andet lige, at Salling Bank driver en mere risikofyldt forretning end Sydbank.

Sydbank har et individuelt solvensbehov på 1,70% hvor Salling Bank har et individuelt solvensbehov på 3%. Sydbank har kapitalbuffer nok til, at kunne imødekomme højere kreditrisici, som en mulighed eller konsekvens af en stigende efterspørgsel på udlån, hvorimod Salling Bank er nødsaget til at kapitalisere sig yderligere for, at kunne imødekomme kravene på den længere bane.

Salling Bank er derfor nødt til, at tjene mere for at føre overskuddet over i egenkapitalen hvilket kan ske ved, at skære ned på omkostningerne. Det vurderes at både Sydbank og Salling Bank er nødt til fremadrettet at fokusere forrentningen af egenkapitalen simpelthen for, at kunne være i stand til om nødvendigt at rejse kapital på ny med eventuelle nye stramninger og reguleringer på området.

Pengeinstitutternes kapitalforhold har begge udviklet sig positivt, hvilket selvfølgelig også skal ses i

sammenhængen med at kapitalkravene bliver skærpede, hvilket i sidste ende også nedbringer omkostningerne til funding.

Sydbank har en bedre kapital og solvens end Salling Bank hvilket er med til, at understøtte analysen om, at Sydbank kan funde sig billigere end Salling Bank. En lavere egenkapitalprocent medfører som regel højere risiko, hvilket markedet også har vurderet er tilfældet. En anden grund kan ligeledes være, at Sydbank som et større pengeinstitut har lettere ved, at omstille forretningen og regulere på foretagenet i form af risiko og andet, hvilket alt andet lige må anses som værende en fordel for de større pengeinstitutter.

16.2 Vurdering af udfordringer

Pengeinstitutterne har som repræsentanter for et lille og et stort pengeinstitut forskellige udfordringer når det handler om opfyldelse af CRD-IV kravene. Tallene viser dog, at begge pengeinstitutter har en positiv udvikling fra 2014 til 2015. En større bank som Sydbank vil alt andet lige have nemmere ved, at håndtere de administrative omkostninger ved implementeringen af CRD-IV da det naturligvis vil påvirke et mindre pengeinstitut forholdsmæssigt mere, end et større pengeinstitut som Sydbank.

Omvendt bliver Sydbank, som en del af gruppen af de største pengeinstitutter i Danmark pålagt den såkaldte SIFI buffer, som for Sydbanks vedkommende er 1% ikke-hybrid kernekapital, altså egentlig kernekapital. Salling Bank er fritaget for SIFI bufferen, men har som følge af et højere individuelt solvenskrav et samlet højere solvenskrav end Sydbank. Det individuelle solvensbehov er ikke nødvendigvis højere for de største pengeinstitutter, dette afhænger af de risiko som finanstilsynet mener der er på bankens samlede forretninger.

Som det ligeledes er analyseret tidligere i opgaven anvender de mindre pengeinstitutter standardmetoden til opgørelse af kreditrisikoen, hvilket giver et højere kapitalkrav end de store pengeinstitutter, der anvender de interne metoder. De mindre pengeinstitutter er dermed nødt til, at operere med en højere kapitaldækning end de store pengeinstitutter på de i teorien samme risikobetonede kunder. Når de store pengeinstitutter skal stille mindre kapital til sikkerhed for de gode kunder, vil disse også kunne tilbydes bedre lån da den økonomiske kapital herved vil være lavere.

Det kan selvfølgelig diskuteres, hvorvidt det er en ulempe at få de mindre gode kunder hvis renten

alligevel afspejler risikoen på lånene. Problemet er dog, at de mindre pengeinstitutter således ikke vil kunne diversificere udlånsporteføljen hvis, der kun lånes ud til en bestemt gruppe af kunder.

Salling Bank har som et mindre pengeinstitut sværere ved, at kapitalisere sig på de internationale kapitalmarkeder, hvor Sydbank både opfylder kapitalkravene på hybrid kernekapital og supplerende kernekapital.

16.3 Vurdering af forbedringsmuligheder i fremtiden

Afsnittet her indeholder en vurdering af hvilke muligheder bankerne har for, at forbedre kapitalprocenterne. Det er vigtigt for begge pengeinstitutter, at tiltrække nye gode kundeforhold til forretningen for herved, at undgå problemer med høje kapitalkrav. Alternativet hertil vil være, at risikoen bliver afspejlet i en højere pris til de dårlige kunder. Dette vil således medføre en forbedret bundlinje.

Det har af udlånsporteføljen for de to pengeinstitutter vist sig, at Salling Bank har en mere risikofyldt forretning end Sydbank. Implementeringen af de nye kapitalkrav vil gøre det endnu vigtigere fremadrettet, at tiltrække nye gode kundeforhold som nævnt. Hermed vil bankerne skulle sætte mindre til side til kapitalen, hvilket vil kunne give en konkurrencemæssig fordel i forhold til prissætning.

Højere priser til kunderne, som følge af højere kapitalkrav vil alt andet lige være medvirkende til en dårligere konkurrenceposition på markedet. Det kan igen diskuteres, hvorvidt det er en ulempe at få dårlige kunder hvis og såfremt prisen altså renten bare afspejler forholdene. Problemet vil dog være manglende diversificering af udlånsporteføljen. Hvis Salling Bank udelukkende låner ud til en bestemt kundegruppe og dermed ikke får diversificeret porteføljen vil risikoen være højere. Når det handler om kreditrisikoen vil det for et mindre pengeinstitut som Salling Bank være svært, at diversificere udlånene da man har sine forretninger i Vestjylland.

Der er to måder hvorpå Sydbank og Salling Bank og bankerne helt generelt kan forbedre og øge solvensen samt den egentlige kernekapital. Det kan nemlig ske ved, at øge den egentlige kernekapital eller mindske de risikovægtede poster.

17. Konklusion

Problemstillingen omkring forskellen på hvordan pengeinstitutterne i Danmark generelt bliver påvirket af CRD-IV kravene og hvilken forskelle der er på hvordan et stort og et mindre pengeinstitut bliver påvirket er nu blevet analyseret og vil i det efterfølgende blive besvaret.

Hvordan bliver bankerne i Danmark påvirket af CRD-IV kravene, og er der forskel på hvordan kapitalkravene påvirker et stort og et lille pengeinstitut. Hvad kan bankerne gøre for, at imødekomme eventuelle udfordringer?

Pengeinstitutterne vil generelt blive stillet over for højere krav til kapitalen og sammensætningen af denne. Fælles for de to pengeinstitutter er, at de begge har haft en stigende solvensprocent fra 2014 til 2015. Årsagerne til stigningen skyldes primært for Sydbank en konsolidering ved overført positive resultat selvom, at der er betalt udbytte. Stigningen skyldes ligeledes et fald i risikoeksponeringen samt udstedelse af ny kapital. Stigningen for Salling Bank er moderat der trods årets bedste resultat i bankens historie har haft en stigende risikoeksponering på nye udlån. Sydbank er underlagt et højere samlet solvenskrav, da banken er kategoriseret som et SIFI-institut. Dette betyder, at Sydbank ud over kapitalbuffere er underlagt en SIFI-buffer på 1%. Sydbank har haft en faldende risikoeksponering hvor det individuelle solvenstillæg på nuværende tidspunkt er 1,7% mod Salling Banks individuelle solvenstillæg på 3%. Tillægget er for Salling Bank i 2015 på niveau med 2014.

Sydbank skal altså skaffe sig en højere kapitalprocent end mindre pengeinstitutter som Salling Bank. Dog kan Sydbank skaffe kapitalen billigere, da de som SIFI-institut alt andet lige vil have en form for implicit statsgaranti.

Bankerne benytter sig deslige af forskellige opgørelsesmetoder til beregning af kreditrisikoen. De interne metoder giver relativt lavere risikovægte for udlån som efter bankernes vurdering har en høj kreditværdighed. Overgangen til interne metoder medførte også et markant fald i risikovægtene og dermed en betydelig stigning i solvensprocenterne. Dette er en klar fordel for de store pengeinstitutter som alt andet lige medfører et lavere solvensbehov end de mindre pengeinstitutter.

Likviditeten er ligeledes blevet undersøgt for, at finde frem til om banker med en lille solvensoverdækning vil have sværere ved, at skaffe ny likviditet i en stresset situation. Analysen af forholdene i de udvalgte banker viste, at begge banker har indlånsoverskud og Salling Bank er dermed ikke afhængig af anden funding på nuværende tidspunkt. Sydbanks gennemsnitlige

fundingomkostninger er i hele perioden lavere end Salling Banks. Sydbank har altså lettere ved, at hente funding, hvor den er billigst.

I forhold til spørgsmålet om hvorvidt og hvordan bankerne kan imødekomme udfordringer i forhold til kapitalen er det vigtigt for begge pengeinstitutter, at tiltrække nye gode kundeforhold til forretningen for herved, at undgå problemer med høje kapitalkrav. Det må antages at Sydbank har nemmere ved, at diversificere udlånsporteføljen på forskellige industrier.

18. Litteraturliste

Bøger

”Finansiell risikostyring”

Jurist og Økonomforbundets Forlag

Jørgen Just Andersen

”Commercial Banking” 3rd Edition

The Management of Risk

Benton E. Gup og James W. Kolari

Regnskaber

Sydbanks årsregnskab 2013

Sydbanks årsregnskab 2014

Sydbanks årsregnskab 2015

Sydbanks risikorapport 2012

Sydbanks risikorapport 2013

Sydbanks risikorapport 2014

Sydbanks risikorapport 2015

Salling Banks årsregnskab 2013

Salling Banks årsregnskab 2014

Salling Banks årsregnskab 2015

Salling Banks risikorapport 2013

Salling Banks risikorapport 2014

Publikationer

- ”Sammenlægning af pengeinstitutter” Kromann Reumert og Deloitte, 2015
- Danmarks Nationalbank ”Finansiell Stabilitet, 2. halvår 2015”
- Danmarks Nationalbank ”Status på Basel III – likviditet og kapital” kvartalsoversigt – 1. kvartal 2011.
- Danmarks Nationalbank ”Alle økonomiske og monetære tendenser” kvartalsoversigt, 1. kvartal 2012
- Nationalbanken, Finansiell Stabilitet (2006). “Anvendelse af avancerede metoder til beregning af kapitalkrav under Basel II”
- Nationalbanken, Kvartalsoversigt 3.kvartal 2003. ”Nye kapitaldækningsregler for kreditinstitutter”
- ”Nye kapitalkrav til pengeinstitutter” Deloitte, september 2013
- ”Basel III, kapital og solvens” PWC, 2015
- ”Kreditrisiko efter IRB-metoden” Finanskrisekommissionen
- ”Systemisk vigtige finansielle institutter SIFI” Finanstilsynet, juni 2015
- ”SIFI-kapitalkrav og risikovægtede aktiver” Finanskrisekommissionen, september 2013
- ”SIFI-krav” Erhvervs- og Vækstministeriet

Artikler

Finanswatch

”Camphausen: Ændring af tilsynsdiamant rammer de små”

Af Morten Plesner, 24.03.2015

<http://finanswatch.dk/secure/Finansnyt/Pengeinstitutter/article7579551.ece>

Finanswatch

”Så meget koster de øgede kapitalkrav”

Af Joachim Bindlev, 03.04.2013

<http://finanswatch.dk/Finansnyt/article5293059.ece>

Finanswatch

”Basel-komite på vej med nye regler for beregning af risiko”

Af David Bentow, 06.10.2014

<http://finanswatch.dk/Finansnyt/Pengeinstitutter/article7081838.ece>

Finanswatch

”Konsolidering af banksektoren står stille”

Af Ritzau Finans, 17.02.2014

<http://finanswatch.dk/Finansnyt/Pengeinstitutter/article6493523.ece>

Nationalbanken

”Danske banker er fortsat sårbare trods nye regler”

Kenneth Prafke, 04.11.2013

<https://www.information.dk/indland/2013/11/nationalbanken-danske-banker-fortsat-saarbare-trods-nye-regler>

Finanswatch

”F&F: Samlet finansiel lov giver ingen mening”

Af David Bentow, 10.03.2014

<http://finanswatch.dk/Finansnyt/article6543190.ece>

Finans

”Danske Bank: Der er uhyggelig hård konkurrence i øjeblikket”

Af Mads Broberg, 09.01.2015

<http://finans.dk/live/okonomi/ECE7346773/Danske-Bank-Der-er-uhyggelig-h%C3%A5rd-konkurrence-i-%C3%B8jeblikket/?ctxref=ext>

Hjemmesider

Alle internetsider er senest besøgt den 29. april 2016

Finansrådet.dk

”Fusioner og nye navne”

<http://www.finansraadet.dk/tal--fakta/Pages/fusioner-og-nye-navne.aspx>

Finansrådet.dk

”Filialet og ansatte”

<http://www.finansraadet.dk/tal--fakta/Pages/statistik-og-tal/pengeinstitutter,-filialer-og-ansatte.aspx>

Finanstilsynet.dk

”Pengeinstitutterne fordelt efter størrelse 2016”

Finanstilsynet.dk

”Vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for pengeinstitutter”

Finanstilsynet.dk

”Nøgletal for pengeinstitutter” 2014

Bis.org

”Basel Committee on Banking Supervision”

<http://www.bis.org/bcbs/history.htm>

Danske Bank

CRD kapitalkravsdirektiv – danskebank.dk

<https://www.danskebank.com/da-dk/ir/Regulering/Risikostyring/CRD-kapitalkravsdirektiv/Pages/Soejle-I.aspx>

Danske Bank

SIFI – danskebank.dk

<https://www.danskebank.com/da-dk/ir/Documents/SIFI/201406-Institutspecifik-oversigt-SIFI.pdf>

Finansrådet

”Største pengeinstitutter”

<http://www.finansraadet.dk/tal--fakta/Pages/statistik-og-tal/de-stoerste- pengeinstitutter.aspx>

Erhvervs- og Vækstministeriet

SIFI-udvalget

<http://www.evm.dk/~media/oem/pdf/2013/2013-publikationer/14-03-13-sifi-udvalgets-rapport/rapport-sifi-udvalget.ashx>

Euroinvestor

Kapitalkrav – SIFI banker

<http://www.euroinvestor.dk/nyheder/2013/03/14/de-stoerste-sifi-banker-skal-opfylde-de-strengeste-kapitalkrav/12248301>

Sydbank

Finansinformation, SIFI, Værdigrundlag

Om Sydbank – Sydbank.dk

<http://www.sydbank.dk/omsydbank/investor/finansinformation/sifi>

<http://www.sydbank.dk/omsydbank/job/vaerdiogidegrundlag/blaatraad>

<http://www.sydbank.dk/omsydbank/job/vaerdiogidegrundlag/markedsdaekning>

Salling Bank

Finansinformation, SIFI, Værdigrundlag

Om Salling Bank – Salling Bank.dk

<https://www.sallingbank.dk/Default.aspx?ID=2024>

Figurer, tabeller og formler

Figur 1: Opgavens opbygning

Figur 2: Salling Banks filialers placering

Figur 3: Sydbanks filialers placering

Figur 4: Historisk udvikling i internationale standarder for kapitaldækning

Figur 5: Indfasning af CRD-IV regler

Figur 6: Kapitalkrav i penge- og realkreditinstitutter

Figur 7: Nye kapitalkrav som følge af Basel III for SIFI og ikke-SIFI

Figur 8: Risikovægte efter standardmetoden

Figur 9: Udvikling i kapitalprocenten i 2015

Figur 10: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank

Figur 11: Sammensætning af basiskapital i Sydbank

Figur 12: Pengeinstitutternes balancesammensætning 2011

Figur 13: Sammensætning af funding i stort og lille pengeinstitut

Figur 14: Stabil finansiering, balance i et pengeinstitut (eksempel)

Figur 15: Indlånsoverskud og gæld til kreditinstitutter og centralbanker i Salling Bank i mio. kr.

Figur 16: Indlånsoverskud og gæld til kreditinstitutter og centralbanker i Sydbank

Figur 17: Gap mellem løbetid og funding

Figur 18: WACC Sydbank og Salling Bank

Figur 19: Prisen på egenkapital

Figur 20: Prisen på gæld

Tabel: Gruppeopdeling af pengeinstitutter i Danmark

Tabel 1: Sammensætning af basiskapital i Sydbank 2014

Tabel 2: Sammensætning af basiskapital i Sydbank 2015

Tabel 3: Solvensen i Sydbank 2014

Tabel 4: Solvensen i Sydbank 2015

Tabel 5: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank 2014

Tabel 6: Sammensætning af basiskapital i Salling Bank 2015

Tabel 7: Solvensen i Salling Bank 2014

Tabel 8: Solvensen i Salling Bank 2015

Tabel 9: Komfortbuffer for Sydbank

Tabel 10: Komfortbuffer for Salling Bank

Tabel 11: Stabilitet i fundingen for Salling Bank og Sydbank i 2015

Tabel 12: Udlåns gearingen for Sydbank og Salling Bank

Formel 1: Beregning af solvens

Formel 2: Beregning af LCR

Formel 3: Beregning af NSFR

Formel 4: Udregning af WACC

19. Bilag